

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein der Infanterie.

M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Hoogere Krijgsschool. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren. A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.50

104de JAARGANG

No. 2

FEBRUARI 1935

INHOUD

	Blz.
Soldatenmenages in het gemobiliseerde leger door A. M. VORSTMAN	50
Nieuwe Uitgaven	54, 67 en 85
De plaats van den B.-C. bij de verdediging, door J. G. W. N. MOONEN	55
Tactische Prijsvraag no. 3	58
Optreden van een afdeeling Artillerie bij den naderingsmarsch (IV) door A. T. C. OPSOMER	62
Beoefening van het Tuchtrecht in de Weermacht	68
De verrichtingen van onze Nederlandsche Ruiters op de Internationale Concours-Hippiques in het jaar 1934	70
Adviezen en Inlichtingen	73
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht	74
Uit de Vakpers	88

SOLDATENMENAGES IN HET GEMOBILISEERDE LEGER

DOOR A. M. VORSTMAN,

Gep. Generaal-Majoor Hoofdintendant.

Tot de maatregelen ter verzekering van een vlot verloop der mobilisatie behoort niet alleen het voorbereiden van het eigenlijke op oorlogsvoet brengen der troepen, maar ook het regelen van den inwendigen dienst bij elk onderdeel, waartoe o.a. het inrichten van een menage moet worden gerekend. Een goede voeding spreekt tot iedereen, het is het direct eigenbelang van ieder mensch, dat hierin bevrediging vindt; andere moeilijkheden komen daarna veel minder zwaar voor en worden gewilliger gedragen.

De commandant zal zijn *keukenpersoneel* bij voorkeur kiezen onder de bekwaamsten voor dit werk, terwijl zij zoo mogelijk reeds in vrede-tijd hiervoor moeten worden aangewezen.

Er is in vrede-tijd een opleiding van *mobilisatiekoks*, welke zeker goed werk doet. Jaarlijks worden aan het leger een zeker aantal dienstplichtigen afgeleverd, die in een militaire keuken een eenvoudig maal kunnen bereiden, die het hoe en waarom van verschillende behandelingen daarbij eenigszins hebben leeren kennen en die met een keukenwagen en met tienmanskookketels kunnen omgaan. Maar routine? neen, die hebben zij zich niet kunnen verwerven.

Een commandant handelt dus verstandig, wanneer hij in den beginne slechts matige eischen stelt aan de koks en veel aandacht aan hun werk wijdt.

Dan de *menagemeesters*. Een onderofficier, die in vrede-tijd in deze functie ervaring heeft opgedaan, zal bij minder geoefende mobilisatiekoks veel ten goede kunnen uitwerken. Doch bij slechts weinig onderdeelen zal zulk een geoefend menagemeester beschikbaar zijn en deze zullen wel in de eerste plaats worden opgeëischt door de sterke depôtmenages; welke aan den menagemeester wel de hoogste eischen stellen.

Het zijn dus vrijwel uitsluitend dienstplichtige onderofficieren, die men bij het gemobiliseerde leger als menagemeesters zal aantreffen.

Het zal dan ook wel niet betwist worden, dat er voor een commandant alles aan is gelegen om in de eerste mobilisatiedagen zich voortdurend op de hoogte te houden, behalve van wat de pot schaft, ook hoe het keukenpersoneel van de beschikbare ingrediënten iets goeds weet te maken.

Teneinde meer deskundige leiding te kunnen geven aan het keukenpersoneel, beschikt de hoogere commandant over den *verplegingsofficier*. Deze heeft in ons leger een dubbele taak, want hij is in de meeste gevallen tevens administrateur. Het is altijd een dankbaar werk voor een verplegingsofficier, wanneer hij de zorg voor de voeding als een belangrijk deel van zijn functie blijft

beschouwen en zich als deskundige kan bemoeien met toe te zien op een smakelijke bereiding van het eten. Succes hierbij vergemakkelijkt hem de uitvoering van zijn overig werk. Maar welke gelegenheid hebben de aanstaande verplegingsofficieren om met betrekking tot de zorg voor de voeding eenige ervaring op te doen? Heel veel is het niet.

In hoogste verband zijn het de *intendants*, die namens hun commandanten en optredende als vertegenwoordigers van dezen, oppertoezicht over de voeding kunnen uitoefenen. De intendants zijn de eenige officieren in het leger, die een speciale studie hebben moeten maken van het voedingsvraagstuk in zijn geheel, van de eischen, welke gesteld moeten worden en van de mogelijkheden om hieraan te voldoen.

Hun rechtstreeksche invloed op de handelingen van het keukenpersoneel kan echter slechts gering zijn. Zeker, zij kunnen namens hun commandanten zich een korten tijd rechtstreeks met een bepaalde menage bemoeien, indien bestaande fouten hiertoe mochten aanleiding geven, en zij kunnen ook met tusschenpoozen contrôlebezoeken brengen. Maar hun aandacht moet zich over zoovele en verschillende onderwerpen verdeelen, en bij de groote eenheid, waartoe zij behooren, bevinden zich zoovele menages, dat zij zich slechts sporadisch aan een speciaal onderdeel kunnen wijden en zij zich veelal zullen moeten beperken tot werken uit de verte.

Hoe is dit alles toch gegaan in den mobilisatietijd? heeft misschien deze of gene zich reeds in gedachten afgevraagd. In 1914 was bij de voorbereiding van de mobilisatie toch nog niet zooveel aandacht aan de voeding geschonken als thans het geval is. Niettemin kan men zich wellicht toch niet herinneren, dat de voeding in den beginne zooveel te wenschen zou hebben overgelaten.

Men moet hierbij echter niet vergeten, dat de moeilijkheden, welke in 1914 moesten worden overwonnen, zeer werden verlicht, doordat wij niet tot oorlogshandelingen waren gedwongen. Er was tijd om in gebreken te voorzien en dit werd door ruime medewerking van burger autoriteiten en particulieren zeer bevorderd. Indien wederom een mobilisatie noodig mocht worden, is het waarschijnlijker, dat wij in den oorlog zullen worden meegesleept, dan dat wij ook dan weer onze neutraliteit zullen kunnen bewaren. En indien dan de totale waarde der medewerking van buiten ten behoeve van onze weermacht weer even groot mag zijn als in 1914 — en waarom zou ze dat niet zijn? — zal ze toch over een veel sterker leger moeten worden verdeeld, dus naar verhouding bij een bepaald onderdeel minder voelbaar zijn.

De rijen van hen, die in den mobilisatietijd een actief aandeel hadden in het toezicht op en de verzorging van de dagelijksche voeding, zijn reeds belangrijk gedund en worden steeds ijler. De meesten, voorzoover nog tot het leger behorende, zijn intusschen tot hoogere functies geroepen en hierdoor niet meer in de gelegenheid hun opgedane ervaring rechtstreeks toe te passen.

Maar er is uit den mobilisatietijd een blijvende bron van belangrijke kennis overgebleven, waaruit te leeren valt, hoe een goede regeling was getroffen, hoe het niet moet, en welke fouten in de toekomst dienen te worden vermeden.

Deze bron is het in 1917 uitgebrachte verslag der commissie, ingesteld bij de beschikking van den Minister van Oorlog van 13 Augustus 1915, 1e Afd., n°. 324, teneinde de Regeering in te lichten omtrent de werking van het Dienstvak der Intendance.

Dat bij het onderzoek, door deze Commissie ingesteld, de voeding een zeer belangrijk punt is geweest, kan ieder begrijpen. Zij richtte na hare installatie

al dadelijk een vragenlijst tot alle commandanten van compagnieën, enz. en alle artsen bij bataljons, enz., waarin o.a. inlichtingen omtrent de voeding werden gevraagd. Hierop kwamen te zamen 1217 antwoorden in. Voorts richtte zij zich door een advertentie in een aantal dagbladen tot iedereen, die meende de Commissie te kunnen inlichten, en ontving hierop 37 brieven, niet alle op de voeding betrekking hebbende. Zij splitste zich in verschillende sub-commissies en twee van deze brachten bezoeken aan verschillende troepenstandplaatsen, teneinde zich door eigen aanschouwing ter plaatse op de hoogte te stellen met de verpleging van den troep.

Voor hen, die willen weten hoe de voeding was in den mobilisatietijd, kan het alleszins loonen om kennis te nemen van de bladzijden in het verslag, die hierop betrekking hebben. Voor mijn doel neem ik er twee zinnen uit over, die mij in verband met hetgeen ik reeds schreef, zeer hebben getroffen.

In de „Samenvatting van de bevindingen en beschouwingen in het verslag neergelegd” (blz. 11) staat:

„De wijze, waarop de voeding van het Nederlandsche leger gedurende de mobilisatie heeft plaats gevonden, is over het algemeen zeer bevredigend geweest. Niettemin zijn hier en daar gegronde klachten gerezen; niet altijd is even spoedig verbetering aangebracht.”

En op blz. 51 lees ik:

„Ook het mindere verplegingspersoneel van den troep heeft, *bovenal in den aanvang van de mobilisatie* (ik cursiveer V.), blijken gegeven niet voldoende op de hoogte van zijn taak te zijn. De oorzaken van een en ander zijn gelegen in de omstandigheid, dat zoowel de menagemeesters als de koks en alle bijkoks niet voor hun taak zijn opgeleid, noch uit de in den troep voorkomende vaklieden worden gerecrueteerd.”

Aan opleiding van keukenpersoneel kan bezwaarlijk teveel worden gedaan, is de conclusie, waartoe alle lezers van het verslag wel zullen komen.

En nu *het materieel* in de keukens. Dit is zeker niet zoo'n eenvoudige zaak, wanneer men niet gebruik kan maken van keukenwagens of van een reeds bestaande keuken, die misschien met het oog op grootere sterkte wat moet worden uitgebreid, maar die overigens reeds eene inrichting heeft, waarvan veel profijt kan worden getrokken. Neen, de zaak wordt heel anders, wanneer er nog geen spoor van een keuken bestaat en de geheele inrichting nog moet worden gemaakt.

Het voornaamste onderdeel der inrichting wordt gevormd door de kookpotten. Heeft men die eenmaal, dan baart de rest: schoorsteenpijpen, enkele meubels, messen, lepels en verder gereedschap, niet meer veel zorgen. Maar die potten! Het is geen moeilijk vraagstuk om uit te rekenen hoeveel men hiervan noodig heeft voor een nog in te richten keuken en welken inhoud ze moeten hebben. Men kan hiervan gemakkelijk opgaven samenstellen en dan eens zien hoeveel er te zamen noodig zijn in een garnizoen of in alle mobilisatiegarnizoenen te zamen. Doet men dit evenwel, dan moet men alras tot het inzicht komen, dat in dit groote aantal een struikelblok moet liggen om de keukens inderdaad in te richten met alle potten — veevoederfornuizen —, zooals men dit zou wenschen.

Een dergelijk groot aantal — gereed voor het gebruik — is niet in den handel te verkrijgen dan alleen als men een zeer langen leveringstijd toestaat, zoodat ze nog eerst gegoten kunnen worden en verder afgewerkt.

Een commandant, die de inrichting van een mobilisatiekeuken moet voor-

bereiden, zal derhalve moeten vragen: „hoe zal ik warme koffie en warme maaltijden kunnen laten verschaffen, wanneer ik geen of te weinig potten kan krijgen?”

In de eerste plaats zou men kunnen denken aan restaurants en dergelijke inrichtingen, welke ervoor zijn bestemd de massa's te spijsigen. Hierbij moet men evenwel niet uit het oog verliezen, dat de klanten van een restaurant niet bij honderd of bij honderdtallen op hetzelfde oogenblik zich aanmelden om te worden bediend. Men beschikt daar dus in het algemeen niet over potten met een inhoud als in kazernes gebruikt worden, maar over kleinere, afhankelijk van de dagelijksche klandizie. Wil men uit deze keukens eene troepenafdeeling voeden, dan zullen niet allen tegelijk bediend kunnen worden, maar met zekere tusschenpoozen, naar gelang de capaciteit der keukens toelaat om tegelijkertijd aan een aantal hoofden eten te verschaffen. Deze omstandigheid kan aan de leiding der menage en dus ook aan den commandant der troepenafdeeling onder omstandigheden veel hoofdbreken verschaffen, want noodwendig moet het beurtsgewijze eten een belangrijke invloed hebben op het regelen van den dienst.

En wanneer in kleine plaatsen betrekkelijk sterke afdelingen worden gelegerd, waarbij ik aan sommige depôts denk, blijkt een vraagstuk naar voren te komen, dat bijna onoplosbaar schijnt. Inkwartiering met voeding? Dit zal praktisch lang niet altijd mogelijk zijn. Aanvoer van een maaltijd, die elders klaargemaakt is? Het denkbeeld schijnt weinig voor verwezenlijking vatbaar. Elk geval zal op zichzelf moeten worden beschouwd om te zoeken naar de beste oplossing.

Vorenstaande overwegingen, waarmede zoovele commandanten op ruimere of kleine schaal te maken kunnen krijgen, hebben bij mij een denkbeeld doen opkomen, dat ik hierna ter aandachtige overweging wil aanbieden.

Zorg voor de voeding uit soldatenmenages is volstrekt niet het monopolie van intendanten en verplegingsofficieren, die een min of meer uitgebreide studie van dit onderwerp hebben gemaakt. Zeer vele troepenofficieren hebben gedurende hun diensttijd in lagere en hogere rangen steeds getoond, het belang van een goede voeding duidelijk in te zien en hart te hebben voor deze zaak van zeer groot belang. Zij hebben hun belangstelling daadwerkelijk getoond en hun op den duur opgedane ervaring aangewend om fouten te verbeteren en goede krachten aan te moedigen.

Met het ontslag van deze officieren uit den dienst gaan hun kennis en ervaring voor de bij mobilisatie op te richten soldatenmenages verloren. Ik meen, dat deze niet verloren zouden behoeven te gaan.

Enkele officieren, die gedurende hun diensttijd steeds overtuigende bewijzen hebben gegeven, dat het toezicht op de voeding hun met volle vertrouwen kan worden overgelaten, zouden na hun ontslag uit den dienst een zeer nuttige functie bij mobilisatie kunnen krijgen, indien voor de gemobiliseerde weermacht een afzonderlijke dienst werd ingesteld, ressorteerende onder den O.L.Z., uitsluitend belast met het brengen van contrôlebezoeken aan de keukens, het geven van praktische voorlichting, het plaatselijk onderzoek van gerezen klachten en dergelijke werkzaamheden, die aan de voeding in haar geheel slechts ten nutte kunnen komen.

Het vredeswerk van een dergelijken dienst zou kunnen bestaan in het zich op de hoogte stellen met alle bijzonderheden der voorbereiding van het oprichten van soldatenmenages bij gemobiliseerde onderdeelen, zooals de

voorziening in keukeninrichting, de aanwijzing van keukenpersoneel, en alles wat hiermee verband houdt.

In oorlogstijd zou deze dienst, wiens werk uitsluitend zou mogen worden gericht op het verzamelen van gegevens, teneinde voorlichting te kunnen geven, al spoedig in het bezit kunnen komen van een schat van ervaring, waardoor de weg om fouten te vermijden en verbetering mogelijk te maken gemakkelijk zou kunnen worden aangewezen.

Aldus opgevat zou deze dienst volstrekt geen inbreuk maken op de verantwoordelijkheid der commandanten voor de voeding, deze blijft geheel onaangetast. Er zou evenwel door kunnen worden verkregen, dat deze commandanten bij de uitoefening van hun overigens zoo zware taak, die hen belet om zich voortdurend van alle bijzonderheden met de voeding op de hoogte te houden, steun en voorlichting kunnen vinden om dit onderdeel van hun taak beter tot zijn recht te doen komen.

Op deze wijze kan althans tot op zekere hoogte worden verkregen, dat het zich spiegelen aan de fouten uit het verleden oorzaak wordt om dezelfde fouten in de toekomst te vermijden.

NIEUWE UITGAVEN

No. 601. „**Duurzame Versterkingskunst**”. Leerboek voor de Cadetten van alle wapens. Tweede Deel, door L. J. SPANJAERDT SPECKMAN, Kapitein der Genie, oud-Leeraar aan de Kon. Mil. Academie. Met atlas. Breda. De Koninklijke Militaire Academie. 1934.

Dit nieuwe 2de deel van den Cursus Versterkingskunst voor de Cadetten, was blijkens de dateering van het Voorbericht reeds in December 1931 in copie gereed. Om het werk in druk te doen verschijnen waren dus ongeveer nog drie volle jaren noodig.

Het boek komt ter vervanging van zijn gelijkgenummerde voorganger van 1922.

De leercursus in Duurzame Versterkingskunst bestaat dus nu uit:

het eerste deel (no. 602—1925), omvattend de ontwikkeling van de inrichting van de duurzame versterkingen en van de aanvalswijze op die versterkingen;

het tweede, thans verschenen, deel, hetwelk omvat:

- 1°. een nadere beschrijving van de materialen voor dekkingen, v.n.l. van beton en gewapend beton, de samenstelling van die dekkingen en de vuuruitwerking daarop,
- 2°. een nadere beschrijving van de eigenschappen der pantsermaterialen en van de inrichting van pantserconstructies.
- 3°. bergversterkingen.
- 4°. kustversterkingen.

De gegevens, genoemd onder 1°, vormden in de vroegere bewerkingen geen afgerond geheel. Thans beslaan zij een afzonderlijk hoofdstuk, dat een overzicht geeft van de ontwikkeling der dekkingen en in den bijbehorenden atlas ruim voorzien is van figuren. Evenzoo zijn de beschrijving van de eigenschappen der pantsermaterialen en de beschrijving van pantserconstructies bijeengebracht. Aan het hoofdstuk over kustversterkingen zijn beschrijvingen toegevoegd van de inrichting der kustversterkingen door de Duitschers gedurende den wereldoorlog gemaakt aan de Vlaamsche kust en van die aan de Dardanellen, benevens van de rol, welke die versterkingen in den wereldoorlog hebben gespeeld.

Deze beschrijvingen, zoo ook die omtrent de bergversterkingen op het Oostenrijksch-Italiaansche front, alsmede de vermelde ervaringen inzake het weerstandsvermogen van dekkingen in ongewapend en gewapend beton en van pantseringen, zijn een aanwinst in dit deel van den leercursus. Het gestelde over de uitwerking van luchtbombardementen op dekkingen van gewapend beton is wel wat summier. Over dit zeer belangrijke onderwerp zouden eenige getallen-gegevens zeker welkom zijn geweest.

De bij het leerboek behorende atlas bevat een groot aantal zeer duidelijke, grootendeels nieuw vervaardigde figuren.

DE PLAATS VAN DEN B. C. BIJ DE VERDEDIGING

DOOR J. G. W. N. MOONEN,

Kapitein bij de S.R.O.I.

In punt 123 van het I.R.—II A lezen wij, dat het in een regimentsvak aanbeveling verdient de drie bataljons naast elkaar te plaatsen. De bataljons strekken zich daarbij uit over de geheele diepte van de hws.

Bij een zoodanige groepeerings is — in algemeenen zin — de verdediging in de diepte beter verzekerd. Dit voordeel vinden wij nader toegelicht door den Kapitein A. Q. H. DIJXHOORN in het Novembernummer van „De Militaire Spectator”. Aan duidelijkheid laat deze toelichting niets te wenschen over.

Niettemin kan het zijn nut hebben, te wijzen op een bezwaar ten aanzien van de bevelvoering in het bataljon, indien wordt besloten tot een groepeerings van het regiment, als hierboven bedoeld; althans indien daarbij de commandoposten van de bataljonscommandanten worden gekozen, als in punt 126 is aangegeven.

Onder de gedachte omstandigheden is de opstelling van het bataljon tot twee gevallen terug te brengen. Geval A: de onderdeelen zijn verdeeld over twee strooken, n.l. de strook der voorcompagnieën en de strook der reserves, opgesteld achter de stoplijn. Geval B: tusschen beide strooken is bovendien een geschikt terreingedeelte ter verdediging ingericht.

Geval A. In dit geval is de cp. van den B.C. gelegen nabij de ruglijn. Dit is dus op een gemiddelden afstand van 1500 m van de frontlijn. De vraag dient gesteld, of van deze plaats het gevecht van de voorcompagnie(ën) op behoorlijke wijze kan worden geleid.

Want al heeft de B.C. bij de voorbereiding van de verdediging door het samenstellen van een vuurplan zijn invloed in deze kunnen uitoefenen en al wordt hij tijdens den strijd in zijn bevelvoering door verschillende diensten, als verbindingsdienst en uitkijkdienst, gesteund, dit neemt niet weg, dat hij de verplichting heeft er naar te streven zelf te kunnen uitkijken, wil hij in staat zijn snel te reageeren op de telkens wisselende omstandigheden. In dit verband zij nog gewezen op de verplichtingen en bevoegdheden van den B.C. ten aanzien van het ontketenen van verschillende vuren.

Naar mijn meening zal een behoorlijke waarneming van af de voorgeschreven opstelling gewoonlijk niet mogelijk zijn.

Maar ook nog uit andere overwegingen acht ik de plaats van de cp. niet gelukkig gekozen. Ik denk hierbij aan den langen weg, welken de ordonnansen bij het overbrengen van berichten zullen hebben af te leggen en — wat van nog meer belang is — aan den geringen invloed van moreelen aard, welken de B.C. gedurende den strijd op zijn onderdeel zal kunnen uitoefenen, niet-tegenstaande het zijn eerste plicht is om door zijn persoonlijk voorbeeld

het moreel van den troep zoo hoog mogelijk op te voeren (punt 73)¹⁾.

Ik vermoed dan ook, dat — als het oogenblik is gekomen, dat een aanval op de hws kan worden verwacht — de B.C. zich niet bijzonder op zijn plaats zal gevoelen en niet zonder moeite de neiging zal kunnen bedwingen om meer naar voren te gaan.

Geval B. In dit geval is de cp. gelegen in het versterkte terreingedeelte tusschen de strook der voorcompagnieën en de stoplijn. De voorwaarden ten aanzien van de bevelvoering tijdens het gevecht van de voorcompagnieën zijn derhalve gunstig. Daar staat echter tegenover, dat hier de vraag naar voren komt, of de B.C. zich op die zelfde plaats mag handhaven; indien de aanvaller er in is geslaagd door de strook der voorcompagnieën heen te dringen. In dit verband zij opgemerkt, dat het tusschengelegen terreingedeelte gewoonlijk slechts zwak zal zijn bezet, gelet op de dieptegroepering van het bataljon in drieën, zoomede op de taak, welke de bezetting in de strook der voorcompagnieën en de reserve achter de stoplijn zullen hebben te vervullen²⁾.

Volgens dezerzijdsche inzichten laat de veiligheid der ligging van de cp. onder de gedachte omstandigheden te wenschen over. Daarbij komt, dat de B.C. bovendien de plicht heeft om aan de onderdeelen van zijn bataljon zoolang mogelijk leiding te geven, indien noodig tot het bittere einde. Hij toch is de man, die met zijn troep lijdt en strijdt (punt 73).

De vraag, hierboven gesteld, wordt dan ook ontkennend door mij beantwoord. Indien over het lot der voorcompagnieën is beslist, is het moment gekomen, dat de B.C. achter de stoplijn moet teruggaan.

Uit het bovenstaande mag de conclusie worden getrokken, dat volgens mijn meening — bij een groepering van het regiment met de drie bataljons, naast elkaar — een goede bevelvoering in het bataljon niet is verzekerd indien deze onder alle omstandigheden geschiedt van een en dezelfde plaats.

Zoowel in geval A als in geval B is het mijns inziens gewenscht, dat de cp van den B.C. nabij de ruglijn is gelegen. Indien in deze omgeving de telefonische verbindingen samenkomen, m.a.w. indien zich aldaar eveneens de centrale bevindt, dan is de meeste waarborg voor een functioneeren van de verbindingen aanwezig, zoowel in het bataljon zelf als naar buiten, ook in een later stadium van den strijd.

Naast deze cp. zal gewoonlijk nog de inrichting van een tweede — meer naar voren gelegen — opstelling noodig blijken.

Deze vooruitgeschoven opstelling dient bezet te blijven tot over het lot der voorcompagnieën is beslist.

De inrichting kan van bescheiden omvang zijn, indien de B.C. zich op die plaats in de behoefte aan toegevoegd personeel weet te beperken.

Telefonische aansluiting is uit den aard der zaak een eisch.

Uit deze beschouwing mag geenszins de gevolgtrekking worden gemaakt, dat een groepering van het regiment met de drie bataljons naast elkaar door mij wordt veroordeeld. Het tegendeel is waar.

Wel is het mijn bedoeling geweest te wijzen op een nadeel, aan een zoodanige groepering verbonden, n.l. een groote diepteopstelling van het bataljon met het

¹⁾ In de verdediging zullen — tijdens het gevecht — de moreele invloed, welke van den B.C. kan uitgaan, alsmede de invloed van zijn persoonlijk voorbeeld, slechts gering kunnen zijn. (Red.)

²⁾ De dichtheid van de bezetting heeft hiermede niet te maken. Zie punt 85, 1°. alinea I.R. = II A. (Red.)

voor dit onderdeel uit een oogpunt van bevelvoering daaraan verbonden bezwaar.

Tevens is daarbij gepoogd een middel aan te geven om dit bezwaar te onder-
vangen. Ik weet niet, of ik in dit pogen ben geslaagd.

Daarom zou ik gaarne het oordeel van een bevoegd persoon omtrent deze
aangelegenheid vernemen. Mogelijk, dat de redactie van „De Militaire
Spectator” dit onderwerp van voldoende belang vindt om het nader te
bespreken.

Naschrift.

Inderdaad is het niet eenvoudig om vast te stellen, waar de meest oordeel-
kundige plaats is van den commandopost van een commandant, wiens troepen
in de hws vechten.

Aan tegenstrijdige eischen moet, zoo goed en zoo kwaad zulks gaat, worden
voldaan. Immers, eenerzijds wordt geëischt, dat de plaats van den comman-
dant is te midden zijner troepen, waardoor een vlotte en ongestoorde berichten-
wisseling en bevelsoverbrenging worden bevorderd, en voor den commandant
de voorwaarden gunstig zijn om zijn persoonlijke invloed op den gang van
zaken uit te oefenen; anderzijds wordt gevorderd, dat die plaats niet zóó
ver naar voren wordt gekozen, dat de betrokken commandant reeds lang
buiten gevecht is gesteld, vóór dat het met den weerstand, welke door zijn
troepen kan worden geboden, gedaan of nagenoeg geheel gedaan is.

Aan het verplaatsen van commandoposten in de hws tijdens het gevecht
kan niet worden gedacht. In de eerste plaats niet, omdat die verplaatsing —
althans in normale gevallen — onder vijandelijk vuur zou moeten geschieden.
In de tweede plaats niet, omdat de B.C. en in het bijzonder de R.C. (mede
te denken aan den commandant van de artillerie voor rechtstreekschen steun,
die zich in zijn nabijheid ophoudt) vastzitten in een net van telefoon- en andere
verbindingen, welke men maar niet in een hand-omdraaien onder vijandelijk
vuur verlegt, en in de derde plaats niet, omdat men op „hoogtij”-momenten
aan het verhuizen moet trekken en de verbindingen met den chef en met onder-
commandanten alsdan, althans tijdelijk, verbroken zouden worden. Voorts
zou een min of meer ingewikkelde regeling voor de verplaatsing van commando-
posten onontbeerlijk zijn, omdat het ontoelaatbaar is, dat R.C. en alle B.C.n
gelijktijdig aan 't marcheeren zijn. Wij laten bovendien nog buiten beschouwing
den indruk, welke het op den troep maakt, indien de hoofdofficieren in de ure
des gevaars het veege lijf bergen, ook al doen ze dit met de beste bedoelingen.

Aan het persoonlijk uitkijken door R.C. en B.C.n hechten wij veel waarde.
Ongetwijfeld is het een zeer groot voordeel, indien voor deze commandanten
een plaats kan worden gevonden, vanwaar zij hun vak kunnen overzien. Doch
in onze bedekte terreinen zal veelal zoo'n plaats moeilijk zijn te vinden en
het doet er al heel weinig toe, of men enkele honderden meters verder vooruit
gaat. Daarom zullen de genoemde commandanten er doorgaans toe moeten
overgaan een, uitsluitend te hunnen behoefte werkenden, uitkijkdienst te or-
ganiseeren. Het nieuwe Voorschrift Velddienst Deel I bevat daaromtrent
talrijke bepalingen (punten 249-258).

Na deze uiteenzetting vermeent de Redactie, dat het bepaalde in punt 126
I.R. = II A juist is. Zij ziet zeer wel in, dat aan een ver naar achteren gelegen
commandopost eenige bezwaren zijn verbonden; schrijver heeft ze in zijn
artikel naar voren gebracht. Aan die bezwaren zal men zoo goed mogelijk
tegenmoet moeten komen. Andere oplossingen hebben o.i. nog grootere bezwaren.

Redactie.

TACTISCHE PRIJSVRAAG No. 3

Aangezien thans het *Voorschrift Velddienst Deel I* is verschenen, willen wij ook dit voorschrift in deze serie prijsvragen betrekken en zullen onze belangstelling daarom ditmaal verplaatsen naar de *voorposten*.

Blijkens *V. Veldd. Dl. I* punt 444 en *I. R. = II A* punt 155 (noot ¹) op blz. 73) ontvangt de commandant van weerstandbiedende voorposten van den vakcommandant in het verdedigingsbevel en, in den regel, mede in een afzonderlijk uitgaand bevel — het *bevel voor den voorpostencommandant* — aanwijzingen voor het optreden van de voorposten.

In het onderwerpelijke geval ontvangt C.-1-III R.Gr. dus, in zijn functie van voorpostencommandant, het bevel afgedrukt in *De Militaire Spectator* 1934, Oct. aflevering, blz. 447 (zie de verzendingslijst op blz. 451) en voorts een afzonderlijk tot hem gericht bevel.

Ten gerieve der nieuwe lezers, welke wij tot ons leedwezen niet allen van een October-aflevering konden voorzien, laten wij hieronder een uittreksel uit het *verdedigingsbevel* volgen, bevattende hetgeen daaruit voor den voorpostencommandant in het bijzonder van belang is, en voorts het *bevel voor den voorpostencommandant*. Tevens drukken wij nogmaals de *schets* uit de Oct.-aflevering af, aangevende de opstelling van R.Gr., waarbij wij er op wijzen, dat de Cpn. van Cn. I en II-R. Gr. abusievelijk onjuist zijn aangegeven.

C.-R. Gr.

No. .... B.

GEHEIM.

Exemplaar No. ....

cp. 1 Augustus 1934

12.00

VERDEDIGINGSBEVEL.

1. *Vijand.*

De vijandelijke hoofdstrijdkrachten bevinden zich nog op ongeveer 100 km afstand. Zijn vooruitgeschoven verkenningsorganen hebben nog ergens den IJssel overschreden.

2. *Eigen toestand en voornemens.*

De I Divisie, versterkt met I—16 R.A., rechts en links aangeleund, heeft opdracht tot *elken prijs* het doordringen des vijands in de richting Vierhouten—Nunspeet te beletten, in het bijzonder in het meer open terrein tusschen de bosschen van Gortel en Tongeren en zich daartoe ter verdediging in te richten in een hws, gelegen tusschen Vasen en Epe.

De I Div. vormt 3 vakken, van Zuid naar Noord: I—4 R.I. (versterkt), R. Gr., versterkt met 1 M.C. (min een S.), en R.J. (versterkt). Het R. Gr. is toegewezen het vak:

Zuid begrensd door de lijn:

hoogte 15,3 (vt 12—56)—Kp 14 bij halte Emst—Schobbertsbrug (bij I—4 R.I.)—Brn (vt 19—55, 10—85).

Noord begrensd door de lijn:

Stuw (vt 13—58, 10—55)—Zuukbrug (bij R.J.)—pl 13 (vt 19—58, 70—00)

en heeft opdracht, om met alle ten dienste staande middelen den vijand te beletten, dat hij doordringt in de richting Westendorp of dit dorp Zuidelijk omtrekt.

Een peloton van 1 E.W. is bestemd voor het onderhouden van het verband met 1 Verk.A., die zich aan den IJssel bevindt.

3. *Algemeene inrichting van de stelling.*

I. *Hoofdweerstandstrook.*

- a. *Frontlijn:* O.rand Emst—O.rand Emsterhof—bedekte rand O. van Westendorp—pl. 16 spoorbaan en deze verder volgen in N. richting.
- b. *Stoplijn:* 13.3 (vt 13—55)—voetpad gaande naar 13.8 (vt 13—56)—15.7 (vt 14—57)—Laarstraat—Begraafplaats (vt 14—59).
- c. *Aansluiting:*
met de frontlijn van I—4 R.I.: nabij O.rand Emst.
met de frontlijn van R.J.: nabij Br. (vt 15—58) aan de spoorbaan.

II. *Voorpostenweerstandlijn.*

Apeldoorsch kanaal.

Aansluiting.

- a. met I—4 R.I.: nabij Schobbertsbrug.
- b. met R.J.: nabij Zuukbrug.

4. *Wijze van bezetten van de stelling.*

a. *Drie vakken.*

Rechtersvak: I-R.Gr. (min $\frac{1}{2}$ comp.), een S. 6 V. en een S. mr.

Middenvak: II-R.Gr., een S. 6 V., een S. mr.

Linkervak: III-R.Gr. (min een comp.), een S.mr. en een S.-1 M.C.

Scheidingslijnen middenvak.

Zuidgrens: 100 m. N. en evenwijdig kunstweg Schaveren—Loobrink tot spoorbaan—motorgemaaltje (vt 16—56).

Noordgrens: kunstweg Z. van Laarstraat gaande naar Westendorp (bij middenvak)—Vossenbroek (bij middenvak)—Kappert (bij middenvak).

- b. *Aanwijzingen ten aanzien van de groepeerings der Bataljons.*
- c. *Voorposten.*

Commandant: C.—I—III—R.Gr.

Troepen: $\left\{ \begin{array}{l} 1\text{—III—R.Gr.} \\ \frac{1}{2}\text{—I—I—R.Gr.} \\ 1\text{ M.C. (min twee Sn.)} \end{array} \right.$

Taak standhouden.

Zie verder het bevel voor den voorpostencommandant.

5. *Wijze van verdediging der stelling.*

6. *Versterking van het terrein.*

Met den aanleg van versterkingen zoo spoedig mogelijk te beginnen; de vak c_n. bepalen, in afwachting van het werkbevel, de volgorde.

7. *Artillerie.*

I-2 R.A. is aangewezen tot rechtstreeksche steun van het R.Gr. Deze afdeling staat in stelling te pro memorie

8. *Inlichtingendienst; Regimentspatrouille.*

9. *Commandoposten.*

- C.-R.Gr. — 300 m O. van Heemhoeve.
 C.-I-R.Gr. — Westzijde begraafplaats.
 C.-II R.Gr. — 14.7 (vt 14—57).
 C.-III.R.Gr. — Oostzijde Laarstraat.
 C.-I-4 R.I. — Hanendorp.
 C.-R.J. — Kolthoven.
 C.-Voorposten—Br. Z. van Vossenbroek.

10. *Verbindingen.*

De Reg. Vbd. A. verbindt mijn cp. telefonisch en zoo mogelijk optisch met de vak cn. en C.-Voorposten.

Herkenningsteeken verbindingsvlieger: één wimpel aan de beide uiteinden van het onderste draagvlak.

11. *Verzorging; aan- en afvoer.*

Voor dezen dienst volgen afzonderlijke bevelen.

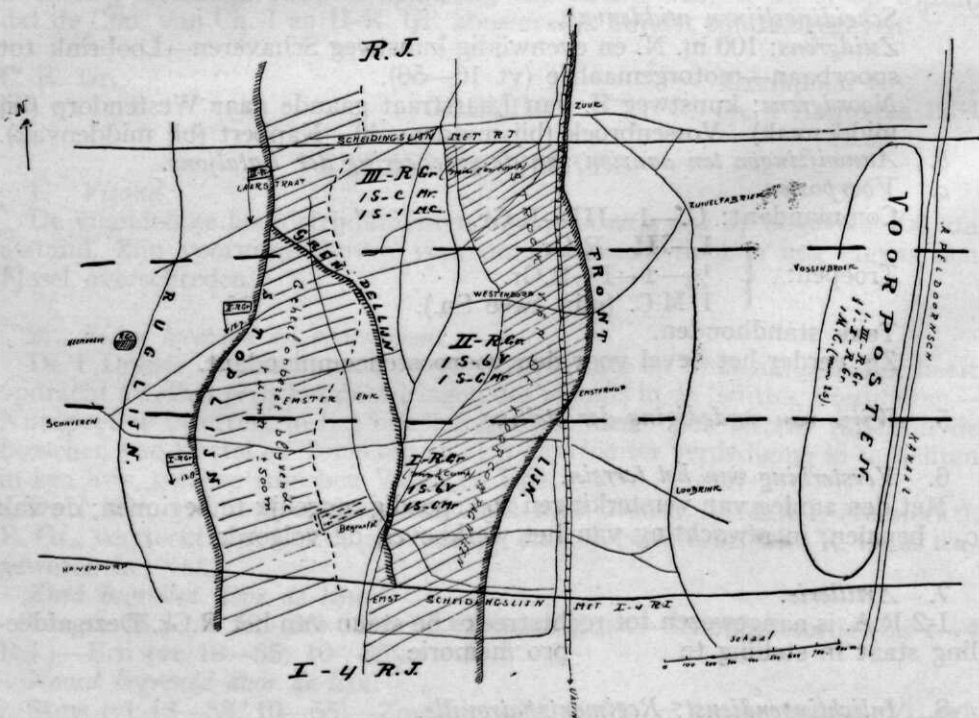
De Luitenant-Kolonel,

Commandant van het Regiment Grenadiers,

Handteekening:

Naam.

Aan: o.m. C.-Voorposten.

C.-R. Gr.

Exemplaar No. . . .

No. . . B.

GEHEIM.

cp. 1 Augustus 1934, 13.00

BEVEL VOOR DEN VOORPOSTENCOMMANDANT.

1. *Aanwijzingen omtrent het vuur.*

Er moet naar worden gestreefd op het Apeldoornsch kanaal een zooveel mogelijk aaneensluitend afsluitingsvuur te kunnen brengen, in de eerste plaats tegenover Wijnberg en N. daarvan. Voorts moet vuur kunnen worden gebracht op den W. rand van Wijnberg.

2. *Herkenningsteekken: omhoog strekken van den linkerarm.*

Woord: Schijvenschuurder.

Alarmsein: het bij dag zwaaien van een roode vlag, bij nacht van een brandende lantaarn op door C.-Voorposten te bepalen en te mijner kennis te brengen plaatsen.

3. *Overgang van dag- in nachtdienst en omgekeerd: 4.00 en 20.00.*

Bij *nacht-* en *slecht* zicht moet, door het plaatsen van de noodige posten, het tijdig ontketenen van het afsluitingsvuur worden verzekerd.

4. *Verzorging; aan- en afvoer.*a. *Munitie.*

De patroontrommels der lichte mitrailleurs, welke zich op de munitie- en gereedschapswagens bevonden, gevuld mede voeren, benevens eenige handtappen en 4 handgranaten per geweerdragende.

b. *Geneeskundige dienst.¹⁾*

2 ziekendragers van 1-III-R. Gr. ter beschikking van C.-Voorposten.

c. *Verpleging.*

Tot nader bevel heeft C.-Voorposten de beschikking over de keukenwagens van 1-III-R. Gr. en 1 M. C., welke moeten worden opgesteld in het bedekte terrein O. van Zuivelfabr.

Nadere bevelen voor verzorging en aan- en afvoer volgen.

5. *Eén groep van 1E.W. komt heden 18.00 te Br. Z. van Vossenbroek ter beschikking van C.-Voorposten.*

De Luitenant-kolonel, C.-R. Gr.

Handteekening.

Naam.

Aan:

C.-Voorposten	(Exempl. No. 3)	} Ter inlichting.
C.-I Div.	(„ No. 4)	
C.-I-4 R. I.	(„ No. 5)	
C.-R. J.	(„ No. 6)	
		Ter uitvoering

Gevraagd: Het voorpostenbevel en een schets van de opstelling met een beknopte toelichting onder verwijzing naar de desbetreffende punten uit *V. Veld. D l. I* en *I. R. II A*. De oplossingen, liefst in tweevoud, moeten uiterlijk 10 MAART zijn ingekomen. Prijs het boekwerk: „*Trouw aan Oranje*”.

¹⁾ Het geneeskundige personeel is reeds te voren door den Regimentsarts verzameld voor het inlichten van een Hp. V. en Hp. P. (zie Oorlogsvoorschrift Geneeskundige Dienst" Al. I punt 203)

OPTREDEN VAN EEN AFDEELING ARTILLERIE BIJ DEN NADERINGSMARSCH

DOOR A. T. C. OPSOMER,
Kapitein van den Generalen Staf.

IV. (vervolg van blz. 441, jaargang 1934).

Wij sluiten ons thans weder aan bij C.—II—5 R.A. De afmarsch van den afdeelingsstaf verloopt volgens het plan. Om 5.25 deelt C.—I—21 R.I. den Afd.C. mede, dat hij juist een bericht van een motorordonnans heeft ingezien, waaruit blijkt, dat de IV Verk.A. om 5.00 nog ten Zuiden van Epe in gevecht was met vijandelijke wielrijders, die o.m. Emsterhof (vt. 15—57) en Vossenbroek (vt. 16—57) hadden bezet. Een blik op de kaart doet den Afd.C. zien, dat deze punten nog meer dan 2000 m verwijderd zijn van de tweede in te nemen stelling, n.l. die ter hoogte van station Epe. In de opdracht voor luitenant-verkenner II, die deze stelling zal moeten verkennen, behoeft dit dus geen verandering te brengen; wel stelt de Afd.C. dezen officier op de hoogte van dit bericht, waarna om ongeveer 5.40 ook deze patrouille vertrekt.

Als tegen kwart voor zeven de voorhoede den driesprong van kunstwegen Noord-Oost van Bijsterbosch nadert, besluit de Afd.C. om in draf vooruit te gaan, teneinde om kwart voor zeven op het punt te zijn, dat hij aan den luitenant-verkenner I heeft opgegeven. De toestand, zooals de Afd.C. deze op het oogenblik ziet, is niet zoodanig, dat hij zich niet een korten tijd van den commandant van het voorhoedebataljon zou kunnen verwijderen en aangezien hij, zoo eenigszins mogelijk, zelf het stellingterrein voor zijn afdeeling wil zien, deelt hij aan C.—I—21 R.I. mede, dat hij zich naar voren zal begeven en spoedig weer zal aansluiten. Gedurende zijn afwezigheid zal — voor zooveel noodig — de luitenant-vuuregelingsdienst hem vervangen. Den luitenant-adjutant en drie ordonnansen, waarvan één rijwielordonnans, neemt hij mede.

Als de Afd.C. op het opgegeven punt aankomt, is daar juist ook de luitenant-verkenner I aangekomen en de Afd.C. draagt dezen op, hem naar de verkende stelling te brengen. In galop wordt daarheen gereden, terwijl gedurende dezen korten rit de luitenant-verkenner den Afd.C. met enkele woorden op de hoogte brengt van hetgeen hij heeft verkend. Reeds om tien minuten vóór zeven staat de Afd.C. in de stelling van de 1e Batterij en ziet met één oogopslag, dat de stelling bruikbaar is, waarop hij het volgende bevel dicteert, dat de luitenant-adjutant opschrijft:

Aan C.—1e Batterij.

6.55.

1e Batterij komt in stelling N.O. van Dennenheuvel. Van driesprong kunstwegen N. van Dennenheuvel af wijst wachtmeester-verkenner opmarschweg. Luitenant toegevoegd heeft gegevens.

Afd.C.

Aan Cn.—2e en 3e Bt.

6.55.

2e Bt. stelt zich op langs den landweg, die van de eerste B van Bijsterbosch in Z.z. richting naar kunstweg Heerde—Epe loopt, met het hoofd van de Bt. bij dien kunstweg.

3e Bt. stelt zich op langs den zandweg, die 300 m ten N.W. van en evenwijdig aan kunstweg Heerde—Epe loopt, met het hoofd van de Bt. bij driesprong landwegen bij *ijs* van Bijsterbosch.

Afd.C.

De rijwielordonnans krijgt opdracht in tempo x x x terug te rijden naar het punt, waar de luitenant-verkenner de Afd.C. heeft opgewacht en waar hij de drie batterijcommandanten zal vinden; nadat hij de bevelen heeft overgebracht, moet hij weder bij den Afd.C. aansluiten, dien hij zal vinden langs den grooten weg naar Epe.

De Afd.C. heeft hier gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de beide batterijen, die nog niet in stelling komen, op korten afstand zijwaarts van den marschweg op te stellen, waardoor zij minder opvallen en de voorbijmarcheerende infanterie minder hinderen. Bovendien kunnen nu de batterijen, als zij naast de 1e Bt. in stelling zouden moeten komen, den kunstweg recht oversteken en dan gemakkelijk hun stellingen bereiken. De Afd.C. zou beide Btn. nog liever ten Oosten van den kunstweg hebben opgesteld, waardoor èn bij een eventueel in stelling komen naast de 1e Bt. èn bij het langs den marschweg naar voren gaan naar een volgende stelling een kruisen met de langs den marschweg marcheerende infanterie zou worden voorkomen, maar beide Btn. zouden dan komen te staan bij de opstellingsplaats van de voorwagens der 1e Bt. en te dicht achter die Bt, wat de kans voor een verkenning uit de lucht vergroot en het gevaar brengt, dat eventueel op de 1e Bt. gericht vuur ook de uitwerking op de beide andere Btn. zou hebben.

Nadat de ordonnans met de bevelen is vertrokken, gaat de Afd.C. met zijn personeel terug naar den grooten weg, waar de voorste infanterie van de voorhoede ondertusschen reeds is gepasseerd en waar na enkele minuten ook C.—I—21 R.I. verschijnt, zoodat de Afd.C. zich weer bij hem kan voegen. C.—I—21 R.I. deelt hem mede, dat tijdens zijn afwezigheid bericht is ontvangen, dat om 6.20 Vossenbroek door deelen van IV Verk. A. is bezet en dat de vijand van daar op Looibrink is teruggegaan.

De Afd.C. heeft ondertusschen nog de volgende twee punten overwogen:

1e. Is het noodig of wenschelijk de T.M.D. reeds thans in werking te stellen en een stellingpunt of oriënteringspunt te laten bepalen ten behoeve van de 1e Bt.? De kans dat uit deze stelling reeds zal moeten worden gevuurd is niet zoo heel groot, omdat de door den vijand vastgehouden punten Emsterhof en Vossenbroek zich resp. op ongeveer 4500 en 4000 m van deze batterij bevinden. Wordt de T.M.D. reeds ten behoeve van de 1e Bt. in werking gesteld, dan is het gevaar niet denkbeeldig — wanneer de werkzaamheden mochten tegenvallen, doordat de ligging van de bestaande getrianguleerde punten niet gunstig is — dat de bepaling van gegevens voor de 2e, c.q. 3e Bt. niet spoedig na het in stelling komen dezer batterijen zal kunnen geschieden. Daar komt nog bij, dat van het waarnemingspunt van de 1e Bt. uit — naar de luitenant-verkenner hem heeft medegedeeld — de schoorsteen van de zuivelfabriek te zien is, terwijl de luitenant-toegevoegd, die zich dadelijk in de stelling bij hem heeft gemeld, hem op zijn vraag op welke wijze de Bt. in

de richting zou worden gebracht nog mededeelde, dat ongeveer 80 m links van het linker stuk het kerktorentje van Epe te zien was. De Bt. kan dus voldoende nauwkeurig in de richting worden gebracht, terwijl de schoorsteen van de zuivelfabriek eventueel dienst kan doen voor het zijdelings regelen van het vuur. Op deze gronden acht de Afd.C. het beter thans de T.M.D. nog niet in werking te stellen.

2e. De luitenant-verkenner I moet zoo spoedig mogelijk weer worden uitgezonden — ditmaal vergezeld van den luitenant-toegevoegd van de 3e Bt. — teneinde een stelling voor de 3e Bt. ter hoogte van Kopermolen te verken- nen. Het is de vraag of daar in verband met den vijandelijken weerstand wel een batterij zal kunnen komen, maar in elk geval zal de verkenning in die richting moeten worden aangezet. Zoodra de Afd.C. zich dan ook weer bij het 1e échelon van zijn staf heeft gevoegd, ontbiedt hij den luitenant-toege- voegd van de 3e Bt. met diens personeel, opdat deze officier de opdracht, welke luitenant-verkenner I thans krijgt, mede zal aanhooren. De Afd.C. houdt even halt aan den kant van den weg; de luitenant-vuurregelingsdienst verschaft de — reeds den vorigen avond aangeteekende — noodige gegevens en de Afd.C. geeft om 7.10 *mondeling* de volgende *verkenningsofdracht*, waar- van enkele gegevens door luitenant-verkenner I worden aangeteekend.

Eigen Verk. A. heeft Vossenbroek bezet; Emsterhof is nog in handen van Rood.

Begeef U onmiddellijk met Uw patrouille langs den kunstweg naar Kopermolen (O. van Haarstraat) en verken daar een stelling voor de geheele Afdeeling.

Voorloopig komt alleen de 3e Bt. in stelling; de stelling voor deze Bt. wordt nauwkeurig verkend en voorbereid door den luitenant-toegevoegd van die batterij met diens personeel.

Hoofdrichting: R. K. Vasen.

Kortste baan: 1200 m.

Vuur moet kunnen worden gebracht 600°/∞ rechts hr. tot 900°/∞ links hr.

Rapport om 8.10 bij Kp. 36 aan den kunstweg.

De luitenant-verkenner herhaalt het bevel en gaat daarna met zijn pa- trouille in galop weer ter verkenning vooruit.

De batterijen en de vereenigde gevechtstrein zijn volgens de door den Afd.C. gegeven bevelen om 4.15 afgemarcheerd en hebben om 5.05 hun plaats in de marschkolonne ingenomen, waar zij achter een compagnie van II—21 R.I. marcheeren.

C.—1 Bt., onder wiens commando de batterijen en de Ver. G.T. marcheeren, heeft uitgerekend, dat wanneer met het gemiddelde tempo van de gemengde colonnes van 4 km per uur wordt gemarcheerd, de afdeeling in draf vooruit moet gaan, wanneer het hoofd van de 1e (voorste) Bt. om ongeveer 6.40 zal zijn gekomen 500 m voorbij den spoorwegovergang bij Heerde. Dit is echter al een heel ongunstig punt om uit de colonne te gaan; de geheele Afdeeling bevindt zich dan midden in het dorp Heerde. C.—1 Bt. kent dit dorp niet, maar rekent er op, dat de weg door het dorp wellicht smal zal zijn; volgens de kaart zijn er ook bij den uitgang van het dorp eenige scherpe bochten, zoodat het geheel weinig overzichtelijk is en de kans niet is uitgesloten, dat er op som- mige gedeelten niet voldoende of althans zeer weinig ruimte zal zijn om de aan het hoofd marcheerende infanterie te passeeren. Hij besluit dan ook reeds vóór het dorp vooruit te gaan en dan door het dorp gedeeltelijk te stap- pen; wanneer hij in draf gaat ongeveer 1500 m vóór den spoorwegovergang, dus als het hoofd van de 1e Bt. bij Kp. 7,5 is, kan de afdeeling de voor haar

marcheerende infanterie tijdig gepasseerd zijn en zoo noodig Heerde in stap doortrekken.

Even voordat het hoofd van de afdeeling bij Kp. 7,5 is gekomen, zendt C.—1 Bt. een ordonnans naar den C.—Ver. G.T. en naar den Colonnecommandant met het bericht:

De batterijen van II—5 R.A. gaan in draf vooruit; de Ver. G.T. blijft in stap en behoudt zijn plaats in de marschcolonne der infanterie.

Nadat de ordonnans terug is, gaat de colonne in draf. Teneinde zekerheid te hebben, dat de staart van de artillerie de infanterie gepasseerd is, wanneer de Bt.C. eventueel in stap wil laten gaan, zendt hij nog een ordonnans naar den commandant van de 3e (achterste) Bt. met opdracht voor den Commandant van die Bt. om te berichten wanneer de staart van zijn batterij de infanterie gepasseerd is. C.—1 Bt. krijgt dit bericht, wanneer het hoofd van de colonne bij den spoorwegovergang is, waarna wordt gestapt, totdat de geheele afdeeling Heerde is doorgetrokken. Daarna wordt nog vijf minuten gedraafd en om tien minuten vóór zeven staan de batterijen bij den driesprong van kunstwegen Noord van Bijsterbosch, zoodat nog 10 minuten beschikbaar zijn voor het nazien van paarden en tuigen.

Om 7.00 staan dan de batterijen in afwachting van de bevelen van den Afd.C., als volgt opgesteld:

de drie Bt.C.n met hun 1e échelons (de wachtmeester-hulprichter en één ordonnans);

het 2e échelon van de 1e Bt. (behalve de bevels- en verbindingsmiddelenwagen, die de Bt.C. aan het hoofd van de Bt. heeft gelaten);

de 1e batterij;

het 2e échelon van de 2e batterij;

de 2e batterij;

het 2e échelon van de 3e batterij;

de 3e batterij.

C.—1 Bt., die begrijpt, dat hij waarschijnlijk wel dadelijk in stelling zal moeten komen, heeft bovendien zijn Bt.O. bij zich ontboden.

Als te 7.00 de ordonnans van den Afd.C. met de bevelen komt, leest C.—1 Bt. het bevel meteen hardop voor, zoodat ook de Bt.O. en de wachtmeester-hulprichter het hooren. Daarna geeft hij onmiddellijk bevel aan den Bt.O.:

In draf oprukken tot driesprong kunstwegen Noord van Dennenheuvel; bevels- en verbindingsmiddelenwagen blijft voorloopig bij de batterij; ik ga vooruit.
en gaat zelf met zijn 1e échelon, op 50 m gevolgd door het 2e échelon, in galop vooruit.

Bij den driesprong vindt hij den wachtmeester-verkenner, die hem naar het stellingterrein brengt. Bij den ingang van de boerderij wacht de luitenant-toegevoegd hem op, wijst hem de plaatsen der stukken en deelt hem de verdere gegevens mede. De Bt.C. kan dus onmiddellijk de batterij laten halen en geeft den wachtmeester-hulprichter het volgende bevel voor den Bt.O. (mondeling):

De Bt. komt met éenen in draf links in stelling ter hoogte van de vlaggen; caissons naast de vuurmonden; richting op richttoestel; linker stuk is stuk van richting; bevels- en verbindingsmiddelenwagen bij boerderij achter de batterij.

Aan deze gegevens heeft de Bt.O. voorloopig voldoende om de batterij in stelling te kunnen brengen.

De C.—voertuigen krijgt nu opdracht de opstellingsplaats der voorwagens nog even na te gaan, die hem door den wachtmeester-verkenner, die met den luitenant-toegevoegd de stelling heeft verkend, wordt gewezen. De rest van

het personeel van den batterijstaf stijgt af, de paarden blijven voorloopig op het erf van de boerderij, gedekt tegen waarneming uit de lucht.

In afwachting van de komst van de batterij gaat de Bt.C. na, of de gegevens voor de eerste richting, welke de luitenant-toegevoegd reeds heeft bepaald, juist zijn.

Hoofdrichting is kaarthoek 35.00. De luitenant-toegevoegd heeft zoo nauwkeurig mogelijk de plaats van het richttoestel bepaald en deze op de kaart aangegeven. Hij heeft toen van dit punt uit den hoek opgemeten tusschen de richting naar den toren van Epe en de hoofdrichting; deze hoek bleek $640^{\circ}/_{\infty}$ te zijn. Wanneer hij nu met dezen hoek terugricht op toren Epe, staat het richttoestel in de hoofdrichting en kan hij het linker stuk hieraan evenwijdig stellen. Wanneer nu korten tijd daarna de Bt. oprijdt, kan na het afleggen snel het linkerstuk in de richting worden gebracht, waarop de stukken opvolgend evenwijdig worden gesteld aan het linker stuk. Teneinde een vlug in stellingkomen te bevorderen, heeft de luitenant-toegevoegd een tusschenruimte tusschen de stukken genomen van ongeveer 25 m.

Dank zij het overzichtelijke terrein geeft dan ook het in stelling komen niet de minste moeite, zoodat de Bt., indien noodig, bijna onmiddellijk vuur zou kunnen openen.

Nadat de Bt. door den Bt.O' in de richting is gebracht en de richting wordt verzekerd en hoofdrichting en richtlijnverband worden gecontroleerd, geeft de Bt.C. nog de volgende *bevelen* aan den Bt.O.:

- 1e. mijn cp. is op het dak van de boerderij, 40 m achter het 3e stuk;
- 2e. per stuk 5 bg.vtr. gereed maken;
- 3e. lichte mitrailleur op den linker vleugel der Bt. opstellen, 100 m links van het linker stuk, met opdracht:
  - a. het terrein links van de Bt. bewaken tot aan den weg naar de Vemder Oph.Br.;
  - b. vuur kunnen brengen op vijandelijke vliegtuigen, die zich binnen schootsafstand boven de Bt. zouden vertoonen;
- 4e. plaats voor het in het geweer komen bij rechtstreeksche bedreiging van de Bt.: tusschen de stukken;
- 5e. voor maskeering-gebruik te maken van losse takken en gras; dit gras weg te halen bij de boerderij onder de struiken en boomen op het erf.

De luitenant-toegevoegd heeft ondertusschen opdracht gekregen het *voorloopig stellingbericht* op te stellen, dat naar den Afd.C. wordt verzonden gelijk met het bericht, dat de Bt. tot vuren gereed is.

C.—I—II—5 R.A.

Cp., 1 Mei 7.35.

1. *De 1e Bt. is tot vuren gereed.*
2. *Voorloopig stellingbericht:*
  - a. *Nulpunt:* 16—61, 54—43 kaartnauwkeurig.
  - b. *Hoofdrichting:* kaarthoek 35.00, gegeven met behulp van richttoestel op toren P.K. Epe.
Hr. en richtlijnverband gecontroleerd.
  - c. *Mijn cp.* is 40 m achter 3e stuk.

Aan
C.—II—5 R.A.

De Bt.C.
.....

De wachtmeester-hulprichter heeft ondertusschen de bevels- en verbindingsmiddelenwagen en het personeel van den batterijstaf gedekt bij den cp. — op het erf der boerderij — opgesteld. De Bt.C. houdt voorloopig dit personeel met de paarden bij den cp. om bij een eventueele stellingverandering onmiddellijk bij de hand te zijn.

De korporaal-voertuigen heeft de voorwagens dadelijk na het afleggen verzameld en opgesteld bij den uitgang van het erf van de boerderij, vanwaar de commandant-voertuigen ze naar de inmiddels door hem nader verkende opstellingsplaats bij de vork van landwegen 500 m ten Noord-Oosten van de batterij geleidt en ze daar laat keert maken, zoodat ze bij een eventueele stellingverandering onmiddellijk naar de batterij kunnen oprijden.

Terwijl in de Bt. de munitie wordt gereed gemaakt, gaat de Bt.C. op zijn cp. het uitzicht in het voorterrein na en oriënteert zich in het terrein. De luitenant-toegevoegd krijgt opdracht ondertusschen vuur op de merkpunten 1, 2 en 3 voor te bereiden. Ten slotte krijgt nog de commandant van de Vbd. A. opdracht om een telefoongeleiding aan te leggen van den cp. naar den kunstweg Heerde—Epe en daar op de Divisieverbindingssas aan te sluiten.

Wij laten nu de C-1 Bt. zijn verdere voorbereidingen treffen en keeren terug naar den Afd.C.

(Wordt vervolgd).

NIEUWE UITGAVEN

The History of the Kuramoto Incident, being a full Account of the mysterious disappearance of a Japanese Vice-Consul at Nanking in the summer of 1934. Uitg. The Comacrib Press, Fed. Inc., 118 Museum Road, Shanghai.

Das Gebrauchspferd und seine Ausbildung, herausgegeben von Hand von HEY-DEBRECK. Uitg. Verlag von E. S. Mittler & Sohn, Kochstrasse 68, Berlin. SW. Prijs gebr. R.M. 1.50.

Het Springen over Hindernissen, de Bewegingen van Paard en Ruiter, door J. A. DE BRUINE. Uitg. J. Noorduyt & Zoon N.V., Gorinchem. Prijs gebr. f 0.60.

Die Gefahren der Luft und ihre Bekämpfung, von Prof. Dr. FRITS WIRTH und Oberstabsarzt Dr. MUNTSCH. Uitg. Verlag von George Stilke, Berlin. NW. 7. Prijs geb. RM. 5.50.

Die Kryha-Chiffriermaschinen, von Dr. phil. GEORG HAMER. Uitg. Formstecher & Co., Köpenicker Strasse 32a, Berlin. So. 16.

Heigl's Taschenbuch der Tanks. Neu bearbeitet von O. H. HACKER—R. J. ICKS—O. MERKER und G. P. v. ZEJSCHWITZ. Teil I. Uitg. J. F. Lehmanns Verlag, München. Prijs geb. RM. 10.—.

Operative Entschlüsse gegen einen an Zahl überlegenen Gegner, von F. VON RABENAU. Uitg. Verlag von E. S. Mittler & Sohn, Berlin. Pr. gebr. RM. 2.50.

Medical Tactics and Logistics by Colonel GUSTAVUS M. BLECH and Colonel CHARLES LYNCH. Uitg. Charles C. Thomas, Springfield, Illinois. U.S.A. Pr. geb. \$.4.—

East Carelia, a survey of the Country and its Population and a review of the Carelian Question. Uitg. AKATEEMINEN KARJALA-SEURA (Academic Carelia-League), Helsingfors.

BEOEFENING VAN HET TUCHTRECHT IN DE WEERMACHT

Een bijzonder groot aantal antwoorden mochten wij op onze prijsvraag in het Januari-nummer, ontvangen welke antwoorden zeer veel uiteenliepen, hetgeen wij, eerlijk gezegd, ook hadden verwacht.

In beide gevallen moest de strafoplegger allereerst beoordeelen van welken aard de gepleegde feiten zijn, waarbij hem blijkt, dat A een gemeentelijke algemeene politieverordening heeft overtreden en B een bepaling van de Motor- en Rijwielwet.

Beide overtredingen behooren tot het soort, hetwelk, indien overigens aan de vereischten wordt voldaan, wordt bedoeld in artikel 2, tweede lid, sub 6°.

Het kunnen dus opleveren oneigenlijke krijgstuchtelijke vergrijpen.

Om te beoordeelen of in beide, dan wel in één der gevallen, krijgstuchtelijke behandeling gewenscht is, moeten wij de overtredingen dus toetsen aan de eischen, welke in bovengenoemd artikel zijn gesteld.

De eischen welke worden gesteld, zijn:

1. De overtredingen moeten strafbaar zijn gesteld met als hoofdstraf hetzij hechtenis of geldboete, hetzij geldboete alleen.

Aan deze voorwaarden voldoen beide overtredingen.

2. De overtredingen moeten onbestaanbaar zijn met de militaire tucht en orde.

Gaat men van de onderstelling uit, dat, gelet op de positie van den militair als gezagsdrager, door het begaan van een overtreding, een militair altijd de krijgstucht schaadt, dan is uiteraard ook aan deze voorwaarde voldaan.

Wij meenen echter van deze onderstelling niet te mogen uitgaan en vinden daarbij steun in beschikkingen van het H.M.G., waarbij bovenbedoelde algemeene voorwaarde wordt beperkt door den eisch, dat dan pas gesproken kan worden van „onbestaanbaar met de militaire tucht en orde”, indien in het begane feit het strafrechtelijk element op den achtergrond en het krijgstuchtelijk element op den voorgrond treedt. (Zie Handboek Tucht recht, blz. 27, 28 en 29).

Elk geval zal dus afzonderlijk aan deze beperkende voorwaarde moeten getoetst worden.

De overtreding van de gemeentelijke politieverordening betrof het, op een rijwiel gezeten zijnde, op den openbaren weg zich laten voorttrekken door een motorrijtuig.

Het strafrechtelijk element, hetwelk de overtreding bevat is daarin gelegen, dat de verkeerseischen in die bepaalde gemeente dit verbod noodzakelijk hebben gemaakt. Het is een maatregel, welke genomen is, om het publiek niet de dupe te doen zijn van deze kwajongensstreken.

Het feit is echter niet van dien aard, dat het in alle gemeenten strafbaar is gesteld.

In ons geval werd het feit in uniform begaan.

Uit krijgstuchtelijk oogpunt bezien komen we dan tot de conclusie, dat, ook al zou dit feit in een bepaalde gemeente niet strafbaar zijn gesteld, ieder militair zich verplicht zou gevoelen de handeling onverwijld te doen beëindigen. Al dan niet een strafrechtelijke overtreding, levert het feit een krijgstuchtelijk vergrijp op, omdat de handeling een militair onwaardig is. Het aanzien van de uniform wordt geschaad en daardoor de krijgstucht.

Het krijgstuchtelijk element treedt op den voorgrond en het strafrechtelijk op den achtergrond.

De andere overtreding is van geheel anderen aard.

De wetgever heeft aan het besturen van een motorrijtuig voorwaarden verbonden, o.a. dat men aan bepaalde eischen moet hebben voldaan. Dat men aan deze eischen heeft voldaan, blijkt uit een daarvoor afgegeven rijbewijs.

Ook al heeft men aan de exameneischen voldaan, is het reeds strafbaar, indien men het rijbewijs niet kan toonen op een daartoe door den bevoegden ambtenaar gedane vordering.

Om de overtreding te kunnen constateeren, is een aparte daad van den ambtenaar noodig.

De overtreding is dus niet voor iedereen waarneembaar.

Waar ook begaan, is het feit strafbaar, doch indien het feit niet strafbaar was gesteld, zou geen militair hierin een krijgstuchtelijk vergrijp zien.

Op deze overwegingen meenen we te mogen concludeeren, dat in het laatste geval het strafrechtelijke element op den voorgrond treedt en het krijgstuchtelijke element alleen hierin is te vinden, dat er een overtreding is begaan door een medegezagdrager.

3. De overtredingen moeten van lichten aard zijn.

In het kader der overtredingen voldoen naar onze meening beide feiten aan deze voorwaarde.

Gelet op het vorenstaande, is o.i. de volgende afdoening gewenscht:

A wordt krijgstuchtelijk berecht en kan worden gestraft, met als strafreden:
 „in strijd met de waardigheid van den militairen stand, zich, op een rijwiel
 „gezetend zijnde, in het openbaar laten voorttrekken door een motorrijtuig,
 „waardoor tevens een gemeentelijke politieverordening werd overtreden.
 „Hiervan kennis gegeven aan den garnizoenscommandant” (zie L.O. 1923, nr. 383).

De zaak van B, vindt strafrechtelijke behandeling (zie Rechtspleging bij de Landmagt, artt. 6 e.v.).

Uit de verschillende inzenders, welke tot bovenstaande oplossing waren gekomen, meenen wij ditmaal de prijs, het boekwerk „De practijk van het militaire tuchtrecht”, te moeten toekennen aan den sergeant der Grenadiers P. J. VAN HOLSTEIN, die bedoelde oplossing op de o.i. beste en volledigste wijze had beredeneerd.

DE VERRICHTINGEN VAN ONZE NEDERLANDSCHE RUITERS OP DE INTERNATIONALE CONCOURS HIPPIQUES IN HET JAAR 1934

Door de bijzondere prestaties van eenige vooraanstaande ruiters had ons land reeds sinds jaren een groote bekendheid op hippisch gebied in het buitenland verworven. Het handhaven van dezen naam is door de hooge eischen, die thans op de Internationale Concours Hippiques aan ruiter en paard worden gesteld, aanmerkelijk zwaarder geworden. Daarenboven is tevens de belangrijkheid van de verschillende Concoursen toegenomen daar men in de verschillende landen de deelname van een Ruiteréquipe meer en meer is gaan beschouwen als een daad van vlagvertoon en internationale vertegenwoordiging.

Vooraf gedurende de laatste jaren is dan ook in ons land van verschillende zijden een verhoogde belangstelling merkbaar voor de deelname van Nederlandsche ruiters aan wedstrijden buiten onze landsgrenzen.

Waar begrijpelijkerwijze in militaire kringen steeds met zeer veel belangstelling werd kennis genomen van de prestaties van onze ruitervertegenwoordiging, moge hieronder een kort verslag volgen van hetgeen op dit gebied in het afgelopen jaar kan worden bereikt.

Het jaar begon slecht, daar door eenige ernstige valpartijen bij de training en voorgaande Concoursen geen équipe kon worden uitgezonden naar *Berlijn*; terwijl tengevolge van den rouw, door het overlijden van H.M. de Koningin-Moeder aangenomen, niet kon worden deelgenomen aan de Concoursen te *Nice* en *Rome*.

Hoezeer dit niet verschijnen van Nederlandsche ruiters werd betreurd, moge o.a. blijken uit het feit, dat de Majoor LABOUCHÈRE, die als Chef d'Equipe te Berlijn was aangewezen, op uitdrukkelijk verlangen van Duitschland als gast in uniform het Concours bijwoonde, terwijl te Nice bij de voorstelling van de verschillende aanwezige équipes voor den Landenwedstrijd, niettegenstaande onze afwezigheid, de Nederlandsche vlag werd geheschen en ons volkslied ten gehoor werd gebracht.

In Mei kon worden deelgenomen aan de Concours Hippiques te *Wiesbaden* en *Coblentz*.

Onze équipe bestond uit:

Ritm. J. SCHUMMELKETEL (K.N.I.L.); 1e Lt. C. F. PAHUD DE MORTANGES; 1e Lt. Jhr. A. VAN LENNEP; 1e Lt. J. J. GRETER (K.N.I.L.) en de 1e Lt. L. C. CNOPIUS, benevens 10 paarden.

In totaal werden onze ruiters 22 maal geplaatst in de verschillende nummers, waarbij o.a. de 1e Lt. PAHUD DE MORTANGES den 1en prijs won met het paard „Mädel wie Du” in de Military tegen 73 deelnemers. De 1e Lt. GRETER won

een *2e prijs* met het paard „Piccolo Amore” in een springconcours waaraan door 148 ruiters werd deelgenomen, terwijl door den 1en Lt. CNOPIUS een *2e prijs* werd behaald eveneens in een sprinconcours. In Coblenz werden onze ruiters ontvangen o.a. door den Burgemeester, waarbij een eerewacht der S.A. voor het Stadhuis stond opgesteld en waarbij de Nederlandsche vlag werd geheschen.

Te *Amsterdam* vonden onze ruiters een zeer sterke Italiaansche équipe met ruim 20 paarden, benevens een uitstekende Belgische vertegenwoordiging en enkele Duitsche ruiters tegenover zich. Bij de laatste bevond zich o.a. de Ritmeester SCHUNK, die dit jaar reeds verscheidene 1e prijzen in Duitschland had behaald.

Den eersten dag reeds gelukte het den 1en Lt. GRETER een *1en prijs* te winnen in het springconcours met het paard „Diana” (C.F.)¹⁾, terwijl genoemde ruiter op denzelfden dag in het tweede springconcours een *2en prijs* behaalde met het paard „Piccolo Amore”.

Den tweeden dag in het Tweepaarden Jachtspringen won de 1e Lt. GRETER wederom een *1en prijs* met de paarden „Piccolo Amore” en „Trixie” (R.P.)²⁾.

In totaal werden de Nederlandsche ruiters *15 maal* geplaatst, waaronder de 1e Lt. GRETER, welke 6 maal startte, ook 6 maal werd geplaatst. In navolging van de Concoursen in het buitenland werd het Concours Hippique te Amsterdam opgeluisterd door een carroussel, gereden door officieren van de Rijsschool en een demonstratie van een batterij Rijdende-Artillerie, die bij de aanwezige buitenlanders zeer in den smaak vielen.

In Juli-Augustus volgde het Concours Hippique te *Spa*.

Bij dit Concours, waaraan behalve door de Belgen, werd deelgenomen door een sterke Fransche équipe, bestond de Nederlandsche équipe uit:

Ritm. Jhr. W. GEVAERTS VAN NULAND (Chef d'équipe); Ritm. K. J. SCHUMMELKETEL (K.N.I.L.); 1e Lt. W. TH. CARP; 1r Lt. JHR. A. VAN LENNEP; 1e Lt. J. J. GRETER (K.N.I.L.) en de Res. 1e Lt. Dr. H. L. M. VAN SCHAİK, en 9 paarden. In totaal werden onze ruiters *21 maal* geplaatst, waaronder een *1e prijs* behaald door den 1en Lt. CARP met het paard „Bobbie” in de zware dressuurproef; de „*individueele prijs best geplaatste deelnemer*” in den Landenwedstrijd door den 1en Lt. VAN LENNEP met het paard „Danseuse Rose” (C.F.), terwijl een reeds zekere overwinning van de équipe in den Landenwedstrijd werd verspeeld door een kleine fout tegen de bepalingen. Voorts werden nog *6 2e prijzen* en *2 3e prijzen* behaald.

In het Concours Hoogtesprong werd door den 1en Lt. GRETER een hoogte bereikt van 2.10. Dit Concours werd gewonnen door den Belgischen Cap. VAN DERTON, die een hoogte van 2.30 bereikte.

Te *Spa* werden onze ruiters o.a. zeer gastvrij ontvangen door de officieren van het daar in Garnizoen liggende Regiment 1er Lanciers, die in de Officiers Mess een maaltijd aanboden. De Nederlandsche Gezant te Brussel deed van zijn belangstelling blijken door een der belangrijkste dagen van het Concours bij te wonen.

Na afloop keerde een deel der paarden naar huis terug, terwijl de paarden van den Ritm. SCHUMMELKETEL en de 1e Lts. Jhr. VAN LENNEP en GRETER via Hoek van Holland naar Dublin reisden.

Te *Dublin* had de Nederlandsche Equipe met tegenspoed te kampen,

¹⁾ C.F. = paard aangekocht door het Colenbrander Fonds.

²⁾ R.P. = Rijkspaard.

zoodat slechts eenmaal een paard kon worden geplaatst. Ter beoordeeling hiervan moet echter rekening worden gehouden met de eigenaardige hinderisbouw en foutentelling, welke op dit Concours werd toegepast, waardoor de factor „geluk” een groote rol speelde.

In September werd deelgenomen aan de Concours Hippiques te *Mühlheim* en te *Essen*.

Deel werd genomen door Ritm. A. D. HEUFF; 1e Lt. C. F. PAHUD DE MORTANGES; 1e Lt. W. TH. CARP; 1e Lt. Jhr. A. VAN LENNEP; 1e Lt. J. J. GRETER (K.N.I.L.) en 1e Lt. T. L. A. STEENKAMP, terwijl van particuliere zijde nog werd deelgenomen door Mej. PAUPTIT en den Heer PSMAN.

De officierséquipe beschikte over 12 paarden. In totaal wisten onze ruiters zich 22 maal te plaatsen, waaronder één 1e prijs behaald door den 1r Lt. Jhr. VAN LENNEP met het paard „Danseuse Rose” (C.F.) in het zware springconcours te Essen.

Terwijl wederom een deel der paarden na afloop naar ons land terugkeerde, gingen de paarden van de 1e Lts Jhr. VAN LENNEP en GRETER door naar Oostenrijk, om aldaar tezamen met de paarden van den Res. 1e Lt. Dr. VAN SCHAİK ook dit jaar de Nederlandsche kleuren weer te verdedigen op het Concours Hippique te *Weenen*.

Aan dit Concours werd deelgenomen door 7 landen n.l. Oostenrijk, Italië, Frankrijk, Hongarije, Tsjecho-Slowakije, Turkije en Nederland.

Reeds op den eersten dag gelukte het den 1en Lt. Jhr. VAN LENNEP met het paard „Danseuse Rose” (C.F.) in recordtijd een 1en prijs in één der springconcoursen te winnen. Op één der volgende dagen behaalde de 1e Lt. GRETER tezamen met den bekenden Franschen springruiter Cap. CLAVÉ een 1en prijs in het Concours de Puissance. Dit succes kon eerst worden behaald na overspringen over een recht hek van 1.80 m en een oxer breed 2.20 m en hoog 1.80 m.

In totaal werden onze officieren 10 maal geplaatst.

Te Weenen werden onze ruiters o.a. ontvangen door den Bondspresident en waren tevens gast aan tafel van Prinz STARHEMBERG.

In October-November werd door dezelfde officieren nog deelgenomen aan het Concours Hippique te *Genève*. Aan dit Concours namen in totaal 7 landen deel, n.l. Zwitserland, Frankrijk, Italië, België, Duitschland, Oostenrijk en Nederland.

Reeds op den eersten dag won de 1e Lt. GRETER een 1en prijs en een 3en prijs met de paarden „Ernica” (C.F.) en „Trixie” (R.P.) Verder gelukte het dezen officier een der volgende dagen een 1en prijs te behalen in een springconcours, waaraan alleen mocht worden deelgenomen door de 25 best geplaatste paarden van dit Concours, na overspringen over een viertal zware hindernissen van 1.60 m, terwijl het hem tevens gelukte den 1en prijs te bemachtigen in het barrière springen, waarbij 4 maal moest worden overgesprongen en een hoogte van 1.90 m werd bereikt.

De Res. 1e Lt. Dr. VAN SCHAİK won nog een 3en prijs in het concours hoogspringen, waarbij hij een hoogte van 2.00 m bereikte.

In totaal werden onze ruiters op dit Concours 12 maal geplaatst.

Uit het bovenstaande moge blijken dat, waar onze ruiters op de Internationale wedstrijden 103 maal werden geplaatst, waarbij 11 1e prijzen en 11 2e prijzen werden behaald, en gezien de enorme concurrentie der buitenlanders, waarbij rekening moet worden gehouden dat aan nagenoeg alle

buitenlandsche rijsscholen speciale wedstrijdshallen zijn verbonden, waar officieren en paarden doorlopend worden geoefend met het oog op deze topprestaties, onze Nederlandsche ruiters een zeer eervolle plaats innemen. Teveel zijn echter deze prestaties nog het werk van een te klein aantal ruiters en paarden. Willen we in de toekomst onzen goeden naam in het buitenland handhaven, dan zal alles in het werk moeten worden gesteld om wegen en middelen te vinden die er toe kunnen leiden dat een grooter aantal ruiters en paarden op internationale hoogte kan worden gebracht.

W. T. C.

ADVIEZEN EN INLICHTINGEN

Vraag. 25: Reserve 1e Luitenant voor Speciale Diensten is leeraar aan een door het Rijk gesubsidieerde Bijzondere Middelbare School. Volledige betrekking en vaste aanstelling.

A. Op grond van welke wettelijke bepalingen kan hij, bij oproeping in werkelijken dienst voor oefening (enkele malen per jaar 1 dag) aanspraak maken op verlof (geoorloofd verzuim) aan zijn school?

B. Volgens welke wettelijke bepalingen wordt bij een eventueele mobilisatie de verhouding geregeld tusschen zijn burgerlijk en militair salaris?

Antwoord. Er zijn ons geen *wettelijke* bepalingen bekend, welke deze materie zouden regelen voor leeraren aan door het Rijk gesubsidieerde bijzondere Middelbare Scholen.

Voor het personeel bij het Openbaar lager onderwijs geeft het herhaaldelijk gewijzigd K. B. van 29 Januari 1924 (Stbl. nr. 23) een regeling van het gelijktijdig genot van burgerlijke en militaire wedde, terwijl voor het personeel der Rijks Hoogere Burger-scholen en bij het Hooger onderwijs, voor zooveel ons bekend, naar analogie van de regeling, vervat in het Rijksambtenarenreglement, wordt gehandeld.

Voor het personeel van het gesubsidieerd bijzonder Middelbaar onderwijs kan slechts het betrokken schoolbestuur, c.q. aan de hand van de regeling waarbij het subsidie is toegekend, de gewenschte antwoorden geven.

Vraag 26: In de Januari-aflevering van de Militaire Spectator 1934 komt op blz. 12 in de bekroonde oplossing van de tactische prijsvraag No. 2 in de derde kolom van de regeling van het vuurverband het woord „overlappen” voor. Wat wordt hieronder verstaan?

Antwoord: Onder *overlappen* verstaat men, dat vuurorganen van naast elkaar opgestelde onderdeelen bij het volbrengen van hun hoofdtaak vuur afgeven, dat geheel of gedeeltelijk in eenzelfde terreingedeelte ligt. In het bedoelde geval heeft het ter-einde gedeelte, waarin elk van de beide sectiën zw. mitrs. bij het volbrengen van de hoofd-taak vuur moeten brengen, een breedte van ± 400 m.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

MAANDBERICHTEN VOOR RESERVE-OFFICIEREN.

In de jaren van nationale inzinking en vervlakkings na den wereldoorlog was in onze landmacht — die zich toen ook niet meer Koninklijke landmacht noemde — het gevoel voor traditie en korpsgeest verzwakt. Rationeële geesten, die alleen rekenen met hetgeen in cijfers kan worden uitgedrukt, propageerden zelfs om de laatste banden met het verleden door te snijden en ook de regimenten (halfregimenten) weg te rationaliseeren. Leve de brigadeschool, waar elk jaar x grenadiers, y jagers en z mannen voor 4 R.I. uit de molen komen, voor wie het R.Gr., het R.J. en 4 R.I. klanken zijn uit een theorieles!

Gelukkig is deze Dr. Cijferperiode thans weer voorbij en krijgen de geestelijke waarden weer de hun toekomstige plaats. Wij denken aan de L.O. betreffende het vieren van de oprichtingsdata der korpsen, aan het door den C.V. doen samenstellen en onderwijzen van de korpsgeschiedenissen, aan het geven van namen aan kazerne's, enz. Wij hopen op volgende stappen: het schenken van namen aan de korpsen, het weder te velde doen medevoeren van vaandels en standaarden.

Dit alles zijn daden en maatregelen van boven, thans heeft ons echter — den inzender hartelijk dank — een mededeeling bereikt omtrent een maatregel in een der korpsen zelf, welke wij hier gaarne bekend maken en ter navolging aanbevelen.

Bij het 4de Halfregiment huzaren — de Huzaren van Boreel — wordt, op voorstel van een reserve-officier, sedert kort, onder redactie van den Tweede-luitenant Jhr. J. J. G. BEELAERTS VAN BLOKLAND, een maandbericht samengesteld en aan alle reserve-officieren van het Halfregiment toegezonden. Het maandbericht wordt in zeer eenvoudigen vorm gehouden, zoodat het in weinig tijd kan worden doorgelezen, het wordt met de schrijfmachine vermenigvuldigd, de toezending geschiedt gratis en wordt bekostigd uit het Regimentsfonds. Het bevat: verslagen van voorgevallen gebeurtenissen; mutaties betreffende het personeel; aankondiging van belangrijke voorvallen; bijzonderheden uit L.O.; bijzonderheden uit de garnizoensstad, e.d.

Aan het eerste nummer ontleenen wij het volgende:

121e verjaardag van het Regiment.

De verjaardag van 25 November 1934 werd Maandag 26 November j.l. gevierd.

Het bijzondere van dezen verjaardag was, dat deze de eerste was na den voor ons zoo gunstigen afloop van den strijd om onze afstamming¹⁾.

De onthulling van de naamplaat „Boreelkazerne”, zoo genoemd naar den oprichter van ons Regiment, zette dan ook het bijzondere stempel op dezen dag.

In den ochtend had de traditioneele marsch door de stad plaats en werd gedefileerd voor de genoodigden, den Commandant van het 1e Regiment Huzaren, in tegenwoordigheid van den Jhr. Mr. J. W. A. BOREEL VAN HOGELANDEN, kleinzoon en Jhr. Dr. A. BOREEL, achterkleinzoon van den oprichter van het stamregiment, den Luitenant-Kolonel WILLEM FRANÇOIS BOREEL.

Na een gemeenschappelijk dejeuner, waar Jhr. Mr. J. W. A. BOREEL VAN HOGELANDEN het Regiment eenige portretten van onzen oprichter aanbood, begaf men zich naar het kazerneplein, waar de troep stond opgesteld.

Achtereenvolgens werd gesproken door den Half-Regiments-Commandant, die de verdiensten van den Luitenant-Kolonel, later Generaal Jhr. W. F. BOREEL, in het licht stelde, door Jhr. J. W. A. BOREEL VAN HOGELANDEN, die de kranige houding van onzen troep bij Quatre-Bras en Waterloo roemde²⁾, door onzen oud-Commandant, nu Commandant I R.H., Luitenant-Kolonel CROMMELIN en ten slotte door den Burgemeester van Deventer, die de noodzakelijkheid van het leger, naast politie en justitie, betoogde.

¹⁾ Zie „De Militaire Spectator” Juli 1934, blz. 320. Red.

²⁾ Deze rede is hierachter afgedrukt. Red.

Jhr. Mr. J. W. A. BOREEL VAN HOGELANDEN knipte daarna het lint door waardoor het scherm viel en de mooie naamplaat voor ieder zichtbaar werd.

Een thee in de Officiersverenigingszaal, waarbij tevens de Cavaleriebeker aan ons Regiment werd aangeboden, besloot het officieele gedeelte van den dag, terwijl 's avonds nog een eenvoudige maaltijd van de officieren plaats had.

De aanwezigheid van eenige reserve-officieren werd zeer op prijs gesteld.

De Cavaleriebeker.

Deze is een door den Luitenant-Kolonel b.d. J. H. VAN REEDE, oud-Directeur van de Rijsschool, beschikbaar gestelde wisselbeker, te winnen door het best geplaatst cavalerie-regiment in de wedstrijden der Koninklijke Militaire Sportvereniging. Vorig jaar door Breda, nu door ons gewonnen.

Oefeningen.

In de maand December werden 2 Officiers-patrouilles voor 3 en 4 dagen uitgezonden naar de omgeving van Milligen en Voorthuizen.

Geoefend werd tegen infanterie uit Harderwijk en cavalerie uit Amersfoort.

Het 4e escadron heeft de recruten-opleiding beëindigd en is op 3 Januari de pelotons-opleiding begonnen.

Personeel

(volgen mutaties van officieren en onderofficieren).

Officierstafel.

Door opheffing van Hotel „de Engel” verhuisde de Tafel naar Hotel „de Moriaan”, het perceel gelegen naast „de Engel” onder denzelfden directeur.

Uit L.O.

Moge vele, neen alle korpsen, voor zoover niet reeds een korpsorgaan bestaat, dit voorbeeld volgen! Hier valt met weinig geld, doch veel toewijding, belangrijk werk te verrichten. Bij geregelde kennisneming van de rubriek „Leven en Streven” van „De Militaire Spectator” en van een dergelijk maandbericht, zal ieder reserve-officier zich steeds één voelen met het leger en met zijn korps en nimmer het gevoel hebben, dat hij hier slechts een paar weken of dagen per jaar toe behoort.

REDE

UITGESPROKEN DOOR JHR. MR. J. W. G. BOREEL VAN HOGELANDEN TER GELEGENHEID VAN DE ONTHULLING VAN DE NAAMPLAAT VAN DE BOREELKAZERNE OP 26 NOVEMBER 1934.¹⁾

Als nazaat van den man, in wien de Regeering op zoo delicate wijze den Oprichter van het Regiment Huzaren heeft willen eeren, en tevens als hoofd der familie BOREEL, als hoedanig mij de eer te beurt valt, de aan de herinnering van den Generaal BOREEL gewijde gedenkplaat te onthullen, veroorloof ik mij, uit naam der familie, allereerst der Regeering en den hoogen autoriteiten, van wie het initiatief is uitgegaan om aan de Cavaleriekazerne te Deventer den naam van mijn Grootvader te verbinden, eerbiedigen dank te betuigen voor datgene, wat zij als een bij uitstek hooge onderscheiding aanvaardt.

Wij, zijne nakomelingen, hebben het voorrecht te mogen ervaren, dat zijn naam in de geschiedenis van het Nederlandsche Volk is blijven leven, en dat de jaren geen afbreuk hebben gedaan aan het waardeeren van zijn arbeid.

Misschien heeft hij zelf niet durven vermoeden, dat honderd jaren niet in staat zouden zijn, om zijn gedachtenis uit te wisschen.

Toen hij, in den bevrijdingstijd, op hooger order zijn Hussaren bijeenbracht, om deze tot voor de poorten van Parijs te geleiden, en toen hij hen daarna, zonder een paard te hebben verloren, in triomf naar het vaderland had teruggebracht, was hij vervuld van

¹⁾ Aangezien deze rede niet of slechts zeer kort in de dagbladen is opgenomen, ruimen wij daaraan gaarne een plaats in, overtuigd dat vele onzer lezers zich voor de daarin vermelde bijzonderheden omtrent den Luitenant-generaal Jhr. W. F. BOREEL, een onzer grootste ruiteraanvoerders, zullen interesseeren. Red.

rechtmatigen trots. Hij kon zich er op beroemen, van niemand minder dan van den Hertog van Wellington den lof voor zijn mannen te hebben geogost. En toen hij eenige jaren daarna zijn troepen naar Brussel aanvoerde, riep een zijner kapiteins in verrukking uit: „Kolonel, het kan niet beter, niet schooner zijn; ik die zooveel gezien heb, kan het assureeren!”

De verdiensten mijns Grootvaders in dienst van het Vaderland naar waarde te schetsen, kan mijn taak niet zijn. Ik zoude evenwel Uw Regiment niet genoeg eer aandoen indien ik verzuimde te treden in enkele historische bijzonderheden, op Uw Regiment betrekking hebbende, waarbij de naam van mijn Grootvader moet worden genoemd.

In onze harten is een warm gevoel van dankbaarheid en fierheid gewekt door de verheffende woorden, die zooveen uitgesproken zijn door den Commandant van het 4e Half Regiment Huzaren, den Majoor VAN DER MANDELE, die *more majorum* het door mijnen Grootvader opgerichte Regiment in het voetspoor zijner voortreffelijke voorgangers leidt.

In het tijdperk der bewogen jaren, waarbinnen de levensgeschiedenis van Generaal BOREEL zich heeft afgewikkeld, heeft mijn Grootvader een zeer actief aandeel gehad aan de gewichtigste gebeurtenissen van zijn tijd.

Daarbij heeft hij zich laten leiden door het beginsel van trouw aan de bevordering van de nationale belangen.

Hij heeft geweigerd, den vreemdeling te dienen, toen deze binnen onze veste kwam.

Hij heeft gezworven in den vreemde, om de krachten te zoeken ter herovering der verloren vrijheid.

Drie revoluties heeft hij in het Vaderland zich zien voltrekken: die van 1795, die van 1813 en die van 1830.

Zonder de gevaren van de krijgvoering te onderschatten, heeft hij nimmer voor het Gevaar den weg geruimd.

Toen de Prins-Stadhouder het land moest verlaten, heeft hij geen oogenblik gearzeld om zich te scharen aan de zijde dergenen, die alles op het spel zetten, om tot herstel van ORANJE te geraken.

Hij heeft de coalitiegenooten opgezocht, om verbinding tot stand te brengen met onze vrienden in het buitenland en vijanden van het Fransche omwentelingssysteem.

Hij heeft de voldoening gehad, om bij Waterloo den vijand te zien wijken. Hij heeft den geest van den nieuwen tijd zien geboren worden: den dageraad der Vrijheid heeft hij beleefd . . .

Maar wat hem ook ten deel mocht vallen aan erkenning van zijn diensten, altijd heeft hij het zwaartepunt gelegd op de voortreffelijkheid van de mannen van zijn Regiment.

Ik bezit onder mijne familiepapieren eenige door hem persoonlijk opgeteekende herinneringen uit zijn leven.

Daaruit blijkt niet slechts, dat hij zich met hart en ziel gegeven heeft aan zijn taak ten dienste van het land, maar tevens blijkt daaruit, dat zijn geheele persoonlijk leven doordrongen is geweest van nauwgezette plichtsbetrachting op het gebied van die deugden, die den staatsburger sieren.

Was hij een goed soldaat, tevens is hij een voorbeeldig echtgenoot en vader geweest. En tegelijkertijd was hij voor zijn vrienden een trouw kameraad.

Als bewijs van dit laatste zou men het voorbeeld van zijn vriendschap voor GIJSBERT KAREL VAN HOGENDORP kunnen noemen. Aan een van diens zusters had hij, op haar sterfbed, beloofd haren broeder niet te zullen verlaten. Om die reden heeft hij zich niet willen begeven in een dienstverband, dat hem van HOGENDORP zou kunnen scheiden. En toen het dan zoo ver was, dat het werk der bevrijding van het Vaderland in 1813 zijn voltooiing nader kwam, heeft hij, met die belofte voor oogen, slechts een sober aandeel willen nemen aan de gebeurtenissen van die jaren, als het meest strookte met de inzichten der leidende personen.

Een trouw vriend, een liefhebbend huisvader, een dapper soldaat, — kortom: een staatsburger, wiens levensgeschiedenis aan het nageslacht ten voorbeeld kan strekken . . . zoo zal zijn nagedachtenis in eere blijven als die van een strijder, wien slechts het welzijn van zijn landgenooten voor oogen heeft gestaan.

Aan geen werk heeft hij zich zoo ten volle gewijd als aan de oprichting van Uw roemrijk Régiment. Het zal U daarom meer dan iets anders uit zijn levensgeschiedenis ter harte gaan om te vernemen, hoe hij dit Regiment onder het hart heeft gedragen. Op het einde van zijn leven, zijn arbeid overziende heeft de blijde herinnering aan de dagen van weleer hem voortdurend in haren greep: „Surtout le Corps des Officiers étoit superbe!”, als wilde hij daarmede zeggen, dat, waar de leiding goed was, ook aan de manschappen niets ontbrak.

Deze woorden klinken als een juichtoon en ik mag aannemen, dat zij weerklank vinden

in Uw gemoed, een weerklink van den ouden roem, waarop het voorgeslacht met recht prat ging.

En zoo U dit nog niet genoeg mocht zijn, dan zal toch zeker wel de uitgesproken bewondering van den Hertog van Wellington voor de troepen, die BOREEL in het veld bracht, U het afdoende bewijs zijn van de luisterrijke historie van Uw Regiment. De Hertog kon niet gelooven, dat deze troepen van een nieuwe lichting waren. — „Mon Regiment,” aldus verzekert de Generaal, „y étoit bien vu et comptoit plusieurs Princes parmi le nombre de mes Officiers.”

Aan deze officieren heeft hij in 1827 zijn afscheid gegeven ter gelegenheid zijner benoeming tot Generaal-Majoor Inspecteur der Lichte Cavalerie. Ik behoeft U niet te zeggen, dat dit afscheid hem zwaar is gevallen. De woorden van dit afscheid die ik U voorlezen zal, leggen hiervan getuigenis af.

„Dertien jaren geleden,” zoo luiden deze woorden, „had ik de eer, het Regiment op te richten. De waarde Luitenant-Kolonel DE JACOBY en alle H.H. Officiëren destijds hebben mij hierin krachtig bijgestaan. Weinige zijn meer tegenwoordig, deels gesneuveld, deels bevorderd, echter is het mij bijzonder aangenaam, hen en alle verdere H.H. Officiëren, welke mij gedurende deze lange reeks van jaren, door hun kunde, ijver en bereidvaardigheid zijn behulpzaam geweest, bij deze openlijk mijne dankerkentenis te betuigen. Ontvang die ook, brave onderofficiëren en hussaren, want gijlieden waart dit in alle omstandigheden, waarin gijlieden U voor Vorst en Vaderland hebt kunnen toonen. Gij waart het te Quatre Bras, toen het Regiment voor het eerst in het vuur kwam; Gij waart het te Waterloo, toen de dapperste der Fransche krijgsbenden voor Ulieden week. Met genoegen herinner ik mij het goede gedrag, dat gijlieden steeds in alle landen en steden, waarin ik met Ulieden ben geweest, gehouden hebt en waardoor het Regiment zooveel eer verworven heeft. Ik verlaat U met leedwezen; doch wordt eens weer de oorlogskreet uitgeroepen, dan zien wij elkander weder.”

De oorlogstrompet heeft hem nog eens naar de velden geroepen. Op Waterloo zou Leuven en de Tiendaagsche Veldtocht volgen, waarmede de Generaal zijn militaire roeping heeft vervuld.

Als twintigjarige jongeman getuige van de revolutie van 1795, — als veertigjarige in de mannelijke kracht van zijn leven getuige van de revolutie van 1813, heeft hij als zestigjarige de gebeurtenissen tijdens den Belgischen Opstand medegemaakt.

Zijn leven was daarbij gewijd aan het behoud van de Nationale waarden, en van zijn leven kan met het volste recht worden getuigd, dat het geslaagd is, al zijn ook hem de teleurstellingen niet gespaard gebleven.

Doch één ding staat boven alles vast: De Generaal BOREEL is bezielde geweest door den eerbied voor wat de Geschiedenis in ons Volk heeft gewrocht.

Met den dank in het hart voor datgene, wat zijn mannen voor het Vaderland hebben tot stand gebracht en de belofte in het gemoed, om voort te arbeiden in de door hen ingeslagen richting, verricht ik hiermede de onthulling van de op zijn naam gestelde, en in hem aan de nagedachtenis van al zijn dapperen gewijde gedenksteen.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Bij de lichte troepen.

Benoemd,

met ingang van 1 Januari 1935,

tot reserve-tweede-luitenant,

bij het Regiment wielrijders,

de vaandrags C. ALDERS, H. A. FERGUSON, H. C. COLENBRANDER, F. DE BONT, J. BROCK, D. J. BOERMAN, J. P. W. KALIS, G. F. G. A. VAN KEMPEN, F. G. J. DE WAAL, W. KUCHLER, H. L. OUSSOREN, J. F. VAN HOEK, W. M. VAN OLPHEN, J. VAN DER VELDE, A. W. P. LAMPE, J. HART, A. A. GUINEE, L. FALKENBURG, H. G. NIEUWENHUIS, H. P. EVERWIJN, M. H. K. VAN DER GRAAF, A. J. KRUIHOF, A. VAN RAMSHORST en F. J. E. H. HAAN, allen van dat regiment.

bij het Ie Regiment huzaren,

de kornetten J. J. SIMONS, E. C. H. GOOSSENS, J. W. KRANENBURG, C. LAAN en J.

M. P. DE JONCHEERE, allen van dat regiment.

bij het IIe Regiment huzaren,

de kornetten J. J. HENNY en W. N. I. M. VAN HELLENBERG HUBAR, beiden van dat regiment.

Bevorderd,

met ingang van 1 Januari 1935,
 tot reserve eerste-luitenant,
 bij het Regiment wielrijders,
 de reserve-tweede-luitenants A. J. KREUGER, H. OLTMANS, W. BREEN, G. H. TER
 HORST, P. WURKUM, T. HOMAN, W. HUTTER, G. D. CORNELISSEN DE BEER, F. A. DA
 COSTA, G. N. VAN ASPEREN en J. F. DE BEAUFORT, allen van dat regiment.
 bij het Ie Regiment huzaren,
 de reserve-tweede-luitenants Mr. C. A. DE MEIJERE, B. A. P. BARON VAN HARINXMA
 THOE SLOOTEN, A. FABIUS, C. C. GEERTSEMA, Mr. J. A. G. BARON DE VOS VAN STEENWIJK,
 G. F. ZWEERTS en Jhr. A. W. G. VAN RIEMSDIJK, allen van dat regiment.
 bij het IIe Regiment huzaren,
 de reserve-tweede-luitenants A. C. H. KANTERS, P. C. MOLENAAR, W. F. VAN GUN-
 STEREN, K. FABIUS en C. W. A. BARON VAN HAERSOLTE, allen van dat regiment.

Overplaatsingen, detacheringen, enz,

Ritmester D. VAN VOORST EVEKINK, van het IIe R.H., teruggeplaatst bij den Gene-
 ralen Staf en wederom werkzaam gesteld bij het D. v. D., 1 Jan.
 Ritmester G. P. DE KRUIJFF, van het IIe R.H., belast met het bevel over het Ie eska-
 dron, 1 Jan.
 Tweede-luitenant P. F. DORHOUT MEES, van 2—II R.H., voorloopig ingedeeld bij
 1—II R.H.
 Eerste-luitenant F. W. E. DE VRIES, van het IIe R.H., voor onbepaalden tijd werkzaam
 gesteld bij het Hoofdkwartier der *Vesting Holland*, 10 Dec.
 Reserve-tweede-luitenant E. J. J. B. CREMERS, van het IIe R.H., vergund drie maan-
 den in werkelijk dienst te verblijven en dienstdoende gesteld bij een der eskadrons
 te *Breda*.
 Eerste-luitenant J. HOYTEMA VAN KONIJNENBURG, van het IIe R.H., overgeplaatst
 bij het Ie R.H. (te Amersfoort).
 Kapitein J. J. PAPE, van het R.W. werkzaam ten bureele van den Chef van den Gene-
 ralen Staf, overgeplaatst bij het 16e R.I.

Decoratiën.

Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Generaal-majoor H. A. C. FABIUS,
 Inspecteur der Cavalerie, tevens Commandant der Lichte brigade.
 Officier in de Orde van Oranje-Nassau, Luitenant-kolonel L. H. A. CROMMELIN, Com-
 mandant van het Ie R.H.
 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, Paardenarts der 1e klasse T. D. SIGLING, van
 het IIe Regiment huzaren.

Bij de overige wapens en dienstvakken.**Benoemd,**

tot officier van gezondheid der tweede klasse:
 J. H. BUZAGLO, Arts, 12 Jan.

Bevorderd,

tot reserve-kolonel:
 Reserve-luitenant-kolonel G. LE POOLE, van den Staf inf., 28 Dec. '34.
 tot reserve-officier van gezondheid der eerste klasse:
 de reserve-officieren van gezondheid der tweede klasse J. NIJHOFF, W. C. BOELENS
 en F. N. BOGSTRA, allen met ingang van 10 Januari.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Eerste-luitenants F. J. MOLENAAR, van de S.R.O.I. en Ir. J. C. KOK, van het 2e R.V.A.,
 overgeplaatst bij de Luchtvaartafdeeling, onderscheidenlijk op 11 December '34 en op
 15 Januari '35.
 Kapitein Jhr. D. W. SICKINGHE, adjudant van het 2e R.V.A., eervol ontheven van de
 functie van adjudant en werkzaam gesteld bij de Vrijwillige burgerwacht te *Amsterdam*,
 1 Jan.
 Kapitein E. WOLTHUIS, op verzoek ontheven van zijn werkzaamstelling bij de Vrij-
 willige burgerwacht te *Amsterdam* en teruggeplaatst bij het 5e R.I., 1 Febr.

Kapitein C. REYNIERSE, van het 14e R.I., ontheven uit de betrekking van Commandant van het Landstormverband *Utrecht* en benoemd tot adjudant van de VIIIe I. Brig.

Kapitein W. J. A. SCHWING, van het 2e R.V.A., benoemd tot adjudant van het korps, 1 Jan.

Kapitein P. H. OUDT, van het 9e R.I., benoemd tot adjudant van de IIIe I. Brig.
Kapitein J. J. M. DE BRUIJN, eervol ontheven van de functie van adjudant van de Landstormgroep *Nijmegen*, en teruggeplaatst bij het IIe R.I., 7 Jan.

Eerste-luitenant L. DE ZEEUW, van het Korps politietroepen te *Heerlen*, overgeplaatst naar *Arnhem*.

Eerste-luitenant W. VAN HINTE, van het 1e R.I., gedetacheerd bij het Korps politietroepen te *Heerlen*, 15 Jan.

Eerste-luitenant I. L. UYTERSCHOUT, van de S.R.O.I., overgeplaatst bij het 4e R.I. en werkzaam gesteld ten buree van den Commandant van het Veldleger.

Tweede-luitenant L. STRABBING, van het 19e R.I., gedetacheerd bij de schoolcompagnie torpedisten, 2 Jan.

Tweede-luitenant F. G. VAN DITZHUIJZEN, van het K.Lu.A., gedetacheerd bij de Luchtvaartafdeeling ter opleiding tot waarnemer.

Eerste-luitenants E. V. KENGEN, van het 2e R.I. en J. C. A. LANGEVELD, van het 17e R.I., overgeplaatst bij de S.R.O.I. te Breda.

Eerste-luitenants D. C. DE VRIES en C. H. VAN MALSEN, beiden van het 1e R.I., overgeplaatst bij de S.R.O.I. te Kampen.

Reserve-kapitein J. F. A. RECEVEUR, van het 9e R.I., overgeplaatst bij het 2e R.I.
Tweede-luitenant C. O. WEEKHOUT, van het 4e R.I., gedetacheerd bij de Schoolcomp.

M.D., 13 Dec. '34.

Eerste-luitenant-vlieger P. J. C. JANSSENS, met ingang van 1 Mei a.s. bestemd voor de functie van Rijkshavenmeester te Schiphol, ter vervanging van den eersten-luitenant-vlieger H. SCHLIMMER, die met ingang van dien datum eervol is ontheven uit bedoelde functie.

Eerste-luitenant L. M. J. F. VAN KLAVEREN, van het Landstormverband Eindhoven, overgeplaatst bij het Landstormverband Rotterdam.

Kapitein L. EZERMAN, van de Commissie van Proefneming, gedetacheerd bij het 3e R.V.A., 1 Jan.

Kapitein J. VAN ENGELBURG, van het 8e R.I., overgeplaatst bij 3 R.I., 18 Febr.

Kapitein J. TERMATEN, van het 19e R.I., overgeplaatst bij het 9e R.I., 18 Febr.

Tweede-luitenant M. P. FEITH, van het 7e R.V.A., overgeplaatst bij het 3e R.V.A., 15 Febr.

Reserve-kapitein L. T. BOESTEN, van het 17e R.I., overgeplaatst bij het 13 R.I.

Reserve-kapitein A. L. VAN HEUGTEN, van het 13e R.I., overgeplaatst bij het 17e R.I.

Kapitein T. C. VAN DIERENDONCK, van het 4e R.I., benoemd tot adjudant van het korps.

Op nonactiviteit gesteld:

Kapitein M. SIEBURGH, van het 3e R.I., 1 Jan. (wegens tijdelijke ongesteldheid).

In actieven dienst hersteld:

Eerste-luitenant der infanterie C. C. F. STRIJERS, W. WITTEVEEN en T. VAN LEUVEN, onderscheidenlijk bij het 8e, het 19e en het 3e R.I., allen met ingang van 1 Febr.

Eervol ontslagen.

Reserve-kolonel G. B. NOOTHOVEN VAN GOOR, van den Generalen Staf, onder toekenning van den titulair rang van generaal-majoor, 30 Jan.

Reserve-luitenant-kolonels J. A. HUISKEN, van den Staf IV I. Brig., 6 Jan., Jhr. J. H. STRICK VAN LINSCHOTEN, van den Staf VIII I. Brig., 3 Jan. en J. A. H. PEREIJ, van het R.G.Tr., 31 Jan.

Reserve-officier van gezondheid der eerste klasse J. VAN ASSELT, 29 Dec. '34.

Reserve-kapitein Ir. F. E. D. ENSCHEDÉ, van het 1e R.V.A., 12 Jan.

Toegekend:

het *getuigschrift* voor meer uitgebreide kennis op militair technisch en ballistisch gebied,

aan de eerste-luitenants W. M. J. H. BLOEMEN, J. H. BRUYN en G. WILSCHUT, onderscheidenlijk van de Commissie van proefneming, van het K.Lu.A. en van het K.P. en T.

Decoratiën.

Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw,
Reserve-luitenant-kolonel Prof. Mr. J. C. KIELSTRA, van den Staf inf.
Officier in de Orde van Oranje-Nassau,
Kolonel J. DE IONGH, Commandant van het K.Lu.A., Dirigeerend officier van gezondheid der eerste klasse Dr. D. J. A. VAN REEKUM, Chef van het militair hospitaal te Utrecht,
Luitenant-kolonels A. JANSEN, Intendant van de IIe Divisie, W. M. F. E. P. DE JAGER, Commandant van het R.Gr. en K. BOUWENS, van de militaire administratie werkzaam bij het Departement van Defensie.

Reserve-luitenant-kolonel voor speciale diensten A. C. DE NEEVE, van den Staf inf.

Reserve-luitenant-kolonel-titulair C. VAN DEN NIEUWENHUIZEN, van den Staf inf.

Majoor P. J. A. BARTELS, van den Staf art.

Ridder in de Orde van Oranje-Nassau,

Kapiteins A. VAN DER WAAG, J. DE ZWART, Mr. J. SCHUITEMAKER, J. VAN ROOIJ, P. R. F. C. DE BRUIJN, C. KOOPMAN, S. VELDMEIJER, J. G. W. ZEGERS, F. L. E. MAURENBRECHER en J. MALLINCKRODT, onderscheidenlijk van het R.K.A., van den Staf genie, van den Staf inf., adjudant van het 5e R.V.A., van den Generalen Staf, van het 3e R.I., adjudant van de VIIe I.Brig., van de L.V.A., van den Plaatsel. Staf en van de S.R.O.I. alsmede Reserve-kapitein J. KRULS, van het R.J.

Groot-ridder in de Orde van den IJslandschen Valk,

Eerste-luitenant-vlieger J. H. VAN GIESSEN, van de L.V.A.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN.**VOORSCHRIFT VELDDIENST, DEEL I.**

Het in 1925 en 1926 verschenen Voorschrift Velddienst was niet meer op de hoogte van den tijd. Gedeeltelijk was dit een gevolg van veranderde tactische denkbeelden, gedeeltelijk van gewijzigde of nieuwe organisatiën, alsmede van gewijzigde of nieuwe bepalingen in reglementen en voorschriften, welke sedert 1926 verschenen. Voorts ontbraken in het Voorschrift Velddienst tal van bepalingen, waarvan de kennis voor alle troepen, treinen en diensten van belang moet worden geacht. Hoofdzakelijk om deze redenen moest worden afgezien van het wijzigen van het bestaande Voorschrift Velddienst en worden overgegaan tot het bewerken van een geheel nieuw voorschrift. Hierbij werd het gewenscht geacht de te behandelen stof op eenigszins andere wijze over de beide deelen van het voorschrift te verdeelen en — in het belang van een goede bevelvoering — een aantal schema's van bevelen in den tekst op te nemen.

In deel I, dat thans is verschenen, zijn opgenomen alle hoofdstukken, welke onderwerpen van algemeen tactische beteekenis behandelen, te weten:

- bevelvoering (hoofdstuk I);
- algemeene aanwijzingen en bepalingen (hoofdstuk II);
- troepenvervoeren, marschen en legering (hoofdstuk III);
- inlichtingsdienst (hoofdstuk IV);
- veiligheidsdienst (hoofdstuk V).

In deel II, dat binnenkort zal verschijnen, worden behandeld de diensten van de treinen, de verplegingsdienst, de geneeskundige dienst, de veterinaire dienst, de politiedienst, de aan- en afvoer, de organisatie van het verkeer, de oorlogsregelen, alsmede de gegevens, van belang bij het overtrekken van wateren.

Wat den inhoud van deel I betreft, worden hieronder enkele van de belangrijkste wijzigingen aangeduid.

Hoofdstuk I.

— Teneinde commandanten bij het nemen van besluiten een houvast te geven, werd het wenschelijk geoordeeld om de grondslagen, waarop elk besluit moet berusten, eenigszins uitvoerig in het voorschrift te behandelen en toe te lichten.

— De beteekenis van „algemeene bevelen” en van „bijzondere bevelen” werd eenigszins gewijzigd en is duidelijk omschreven. Voorts werd de benaming „waarschuwingsbevelen” ingevoerd, terwijl de „voorloopige bevelen” zijn vervallen.

Bij groote eenheden onderscheidt men „algemeene bevelen”, „bijzondere bevelen” en „waarschuwingsbevelen”.

Commandanten van kleine eenheden geven slechts „bevelen” en „waarschuwingsbevelen” uit. Het heeft geen zin om bij kleine eenheden onderscheid te maken tusschen algemeene en bijzondere bevelen.

— *Het aanduiden van legeringsgebieden* geschiedde tot nu toe door het opnoemen van de aan den omtrek gelegen oorden, te beginnen met het noordelijkst gelegen oord en daarna rondgaande in de richting van de beweging van de wijzers van een uurwerk.

Aangezien echter het aanduiden van een stelling, het noemen van onderdeelen, enz. steeds van den rechter naar den linker vleugel geschiedt, is het logisch om, bij het bepalen van een legeringsgebied, rond te gaan in een richting tegengesteld aan die van de wijzers van een uurwerk.

— Aan *het onderhouden van verband*, hetgeen onvoorwaardelijk noodig is voor het slagen van elke gevechtshandeling, is bijzondere aandacht gewijd; de wijzen, waarop het verband kan worden onderhouden, zijn uitvoerig behandeld.

Hoofdstuk II.

— Ten aanzien van *het verrichten van eerbewijzen* zijn nauwkeurige bepalingen opgenomen. Zoo is bijvoorbeeld voorgeschreven, dat in kantonnementen, oordbivaks, bivaks en kampen dezelfde eerbewijzen moeten worden verricht als in vreedstijd, met uitzondering van de troepen, belast met den veiligheidsdienst, en met dien verstande, dat eersignalen niet worden gegeven dan op uitdrukkelijk bevel van den kantonnements-, bivak- en kampcommandant. Ordonnansen, die in versnelden gang zijn, laten in den vervolge den militairen groot achterwege, doch roepen luid „ordonnans”. Het is n.l. ongewenscht een ordonnans, die in den looppas of te paard in galop is, te verplichten den militairen groot te brengen, omdat deze groot in de meeste gevallen noodzakelijk moet afwijken van den *voorgeschreven groot*.

— Bij de, *door verschillende commandanten aan te houden, bescheiden* zijn ook de gevechtsberichten en verlieslijsten genoemd en zijn modellen van deze bescheiden in de bijlagen van het voorschrift opgenomen.

Hoofdstuk III.

— Hoofdstuk III bevat bepalingen ten aanzien van *troepenvervoeren per spoor, met auto's en met vaartuigen*. Het werd noodig geoordeeld, dat de troepencommandanten in het Voorschrift Velddienst kunnen vinden: de wijze, waarop een vervoer wordt geregeld; de maatregelen, welke door hen moeten worden getroffen, alsmede schema's voor bevelen, welke zij moeten uitgeven.

— Onder „*Marschen*” en „*Legering*” zijn alle bepalingen, welke uitsluitend op groote eenheden betrekking hebben, en alleen voor de commandanten van die eenheden van belang zijn, weggelaten; deze bepalingen toch behooren thuis in de Gevechtshandleiding en in het Voorschrift Lichte troepen.

Voorts is er naar gestreefd om in beide hoofdstukken zooveel mogelijk uitsluitend de techniek van het marcheeren en van het legeren te behandelen. De groepeerings van de troepen tijdens een marsch — daaronder begrepen de overgang uit lange marschcolonnen in breede en open vormen, zooals zulks geleidelijk moet geschieden naarmate het dreigend gevaar grooter wordt — alsmede de groepeerings van de troepen tijdens de legering, zijn behandeld in het hoofdstuk „*Veiligheidsdienst*”, omdat de groepeerings der troepen een van de factoren is, waarop hun veiligheid berust.

In het hoofdstuk „*Legering*” zijn beschouwingen opgenomen ten aanzien van de omstandigheden, waaronder van kantonnementen, van oordbivaks of van bivaks gebruik kan (moet) worden gemaakt.

Hoofdstuk IV.

— Het organiseeren en de werkwijze van den *inlichtingsdienst* worden — veel meer dan in het oude voorschrift het geval was — tot in bijzonderheden behandeld. Zulks werd noodzakelijk geacht, omdat een goede werking van dezen dienst onvoorwaardelijk wordt vereischt voor het welslagen van elke gevechtshandeling.

De *verkenningdienst* werd in het oude voorschrift als een afzonderlijke dienst beschouwd. In wezen is de *verkenningdienst* echter niet anders dan een onderdeel van den *inlichtingsdienst*, evenals dit het geval is met den *uitkijkdienst*, den *luisterdienst* en den *kondschapsdienst*. Ten aanzien van elk dezer diensten bevat het nieuwe voorschrift tal van bepalingen. In het bijzonder wordt de aandacht gevestigd op het hoofdstuk „*Uitkijkdienst*”, aan dezen dienst was tot nog toe in onze voorschriften weinig aandacht besteed.

Het begrip „*gevechtsverkenning*” is vervallen, omdat het aanleiding gaf tot misvattingen en omdat de tactische verkenning mede de verkenning op het gevechtsveld omvat. De tactische verkenning toch beoogt, zoowel vóór en gedurende als na het gevecht, in den meest uitgebreiden zin gegevens te verkrijgen omtrent den vijand en het terrein.

Aan een afzonderlijk hoofdstuk „Maatregelen tegen 's vijands inlichtings- en verkenningdienst” bestond — na hetgeen te dier zake bij „Geheimhouding” en bij „Veiligheidsdienst” werd behandeld — in het nieuwe Voorschrift Velddienst geen behoefte meer.

Hoofdstuk V.

— Het hoofdstuk „*Veiligheidsdienst*” moest geheel opnieuw worden samengesteld, omdat aan het bepaalde in het oude voorschrift niet dezelfde gedachte ten grondslag lag als aan het bepaalde in de *Gevechtshandleiding* en in de genoemde voorschriften eenheid van benaming van dezelfde onderdeelen ontbrak.

— De *indeeling van een voorhoede* (en naar analogie van een achterhoede) in spits, voortroep en hoofdtroep, alsmede de *indeeling van voorposten, welke zich in een strook ter verdediging inrichten*, in voorpostendetachementen, zijn vervallen. Een dergelijke indeeling houdt namelijk geen rekening met de beginselen, volgens welke veiligheidsorganen moeten optreden, terwijl zij voorts niet in overeenstemming is met de eischen, welke het gevecht aan de groepeerings der troepen stelt.

— Het hoofdstuk „*Veiligheidsdienst*” is verdeeld in drie deelen:

- A. Algemeen.
- B. Beveiliging van marcheerende troepen.
- C. Beveiliging van legerende troepen en van troepen, welke een verdedigingsstelling hebben bezet.

Ter bevordering van een goed overzicht zijn in elk deel methodisch behandeld:

1. De groepeerings der troepen.
2. De veiligheidsorganen.
3. Maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid.
4. Maatregelen tegen gasgevaar.
5. Maatregelen tegen aanvallen van vechtwagens en van pantserwagens.

— Met betrekking tot de *beveiliging van marcheerende troepen* wordt in het bijzonder op het volgende de aandacht gevestigd.

Onder „*De groepeerings der troepen*” is een beeld gegeven van de wijze, waarop een opmarch geschiedt. Begonnen werd op grooten afstand van den vijand, terwijl de beschrijving van het beeld werd voortgezet tot aan het oogenblik, waarop de voorste infanterieonderdeelen het vuurgevecht moeten kunnen aanvaarden. Het gedeelte van den opmarch, van het oogenblik af, waarop de troepen binnen het bereik van vijandelijk artillerievuur komen en daartegen maatregelen hebben te nemen, wordt *naderingsmarsch* genoemd.

Het onderdeel „*De veiligheidsorganen*” begint met te bepalen onder wiens bevel een voorhoede kan staan. Er is gebroken met het systeem, waarbij een divisie normaal met één voorhoede marcheert. Ter toelichting zijn schetsen, waarop de *bevelsverhouding* schematisch is aangeduid, als bijlagen in het voorschrift opgenomen.

Aangezien het *optreden van een voorhoede* ondergeschikt is aan het optreden van de hoofdmacht en aan deze de uitvoering van haar opdracht mogelijk moet maken, werd het noodig geoordeeld nauwkeurige bepalingen vast te stellen met betrekking tot de taak van de voorhoede en haar optreden. In verband hiermede zal het ongetwijfeld opvallen, dat in het nieuwe voorschrift een voorhoede minder vrij wordt gelaten dan tot nog toe gebruikelijk was.

De *indeeling van een voorhoede* houdt van huis uit rekening met de haar opgedragen taak en met de formatie, waarin zij — zoo noodig — den strijd zal hebben aan te binden.

Men onderscheidt in den regel:

- het voorste échelon en
- de voorhoedereserve.

Taak en optreden van elk dezer onderdeelen van de voorhoede zijn nauwkeurig geregeld. De namen spits, voortroep, zijtroep, hoofdtroep, zijpatrouille, enz. zijn vervallen.

De afstand tusschen de hoofdmacht en de voorhoede en de wijze, waarop deze zich verplaatsen, zijn uitvoerig omschreven, zoodat mag worden verwacht, dat in dit opzicht de eenheid zal worden bevorderd.

Ten aanzien van het onderhouden van de afstanden kon het bepaalde in punt 290 van het oude voorschrift (kleinere afdeelingen regelen zich naar de grootte) niet worden gehandhaafd.

Achterhoede en flankdekking zijn, elk afzonderlijk, op soortgelijke wijze behandeld als een voorhoede. Bij een flankdekking wordt onderscheid gemaakt tusschen een beweeglijke- en een stilstaande flankdekking.

Onder „Maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid” en „Maatregelen tegen gasgevaar” is bijeen vergaard al datgene, wat door de troepen en door de verschillende commandanten tijdens een marsch in dit opzicht moet worden verricht. De bepalingen met betrekking tot het maken van luchtalarm en van gasalarm zijn zoo eenvoudig mogelijk gehouden, omdat in een modernen oorlog luchtgevaar zich zoo herhaaldelijk zal voordoen, dat overdrijving in het geven van signalen, seinen en teekens bepaald schadelijk zou werken. Een soortgelijke opmerking geldt voor de beveiliging van legerende troepen. In verband met een en ander wordt er op gewezen, dat het Voorschrift Gasbescherming eenige wijziging zal moeten ondergaan, teneinde het in overeenstemming te brengen met het bepaalde in het Voorschrift Velddienst.

— Met betrekking tot de beveiliging van legerende troepen en van troepen, welke een verdedigingsstelling hebben bezet wordt in het bijzonder op het volgende de aandacht gevestigd.

Bij de behandeling van legeringsvoorposten is onderscheid gemaakt tusschen:
— legeringsvoorposten op grooten afstand van den vijand, waarbij kan worden volstaan met het afsluiten van wegen en het onmiddellijk daaraan grenzend terrein;
en
— legeringsvoorposten op korten afstand van den vijand, waarbij het terrein stelselmatig moet worden afgesloten.

Bij het afsluiten van wegen en het onmiddellijk daaraan grenzend terrein kan worden volstaan met het plaatsen van voorpostendetachementen en — onder sommige omstandigheden — het afzonderen van een voorpostenreserve. De vakreserve is vervallen.

Bij het stelselmatig afsluiten van het terrein moeten de voorposten zich in een strook, de voorpostenstrook, ter verdediging inrichten overeenkomstig de bepalingen der wapens. De naam „voorpostendetachement” is bij deze voorposten vervallen. Men spreekt gewoon van rechter-, midden- en linker voorcompagnie of voorbataljon.

Bij stellingvoorposten wordt, evenals tot nu toe het geval was, onderscheid gemaakt tusschen:

- waarschuwende voorposten; en
- weerstandbiedende voorposten.

Bij waarschuwende voorposten is — evenals bij legeringsvoorposten op grooten afstand van den vijand — sprake van voorpostendetachementen, die zich beveiligen door wachten en patrouilles.

Weerstandbiedende voorposten richten zich in een strook ter verdediging in op overeenkomstige wijze als hierboven bij legeringsvoorposten wordt vermeld. Op eenige verschillen (o.a. voor wat betreft den afstand, waarop de voorpostenstrook van de hoofdweerstandstrook — legerende hoofdmacht — moet zijn gelegen, alsmede voor wat betreft de indeeling en het optreden van artillerie) is in het bijzonder de aandacht gevestigd.

Voor alle soorten van voorposten geeft het voorschrift bepalingen omtrent de bevelsverhouding.

Tenslotte wordt de aandacht gevestigd op het bepaalde in L.O. 1934, No. 124, waaruit voortvloeit, dat — voor zoover vroeger verschenen reglementen en voorschriften niet in overeenstemming zijn met den inhoud van het Voorschrift Velddienst — in afwachting van hun herziening het bepaalde in laatstgenoemd voorschrift moet worden gevolgd.

GRONDSLAGEN OPLEIDING INFANTERIE.

Aangezien het thans vervallen voorschrift „Grondslagen Opleiding Infanterie” niet meer in overeenstemming was met den feitelijken toestand en daarenboven niet meer overeenstemde met de sedert 1926 uitgegeven nieuwe voorschriften en tot stand gekomen wijzigingen in bestaande voorschriften, was een geheele herziening van voren- genoemd voorschrift noodzakelijk geworden.

Bij deze herziening zijn tevens verschillende noodig geachte aanvullingen en veranderingen aangebracht, welke als volgt kunnen worden samengevat:

a. In hoofdstuk I zijn de grondslagen voor de opleiding uitvoeriger behandeld dan in het bestaande voorschrift het geval was. Voor de samenstelling van dit hoofdstuk werden de „Voorloopige aanvullende aanwijzingen voor de opleiding”, in 1929 door den Commandant van het Veldleger vastgesteld, tot grondslag genomen.

b. In dit voorschrift is, in afwijking van het daaromtrent bepaalde in het bestaande voorschrift, de bepaling opgenomen, dat reeds in het eerste tijdperk gevechtsoefeningen in sectieverband moeten worden gehouden.

Deze uitbreiding, welke noodzakelijkheid en mogelijkheid in de practijk zijn gebleken en waarvoor in de „Wenken voor de opleiding Deel A” dan ook reeds aanwijzingen zijn gegeven, is o.m. gebaseerd op de overweging, dat de individueele opleiding van den man eerst dan als geëindigd kan worden beschouwd, wanneer ook gevechtsoefeningen in sectieverband zijn gehouden.

De hier officieel vastgelegde regeling is dus in feite een codificatie van het door de practijk gegroeide.

c. Zoowel voor de in het *tweede tijdperk* te houden oefeningen als voor die, welke tijdens de opkomst voor *herhalingsoefeningen* moeten worden gehouden, zijn richtlijnen opgenomen. Hierbij is uitgegaan van de gedachte, dat de commandanten in het voorschrift duidelijke aanwijzingen moeten vinden, zonder dat hun vrijheid van handelen — o.m. met het oog op de groote verschillen in plaatselijke omstandigheden — onnoodig wordt ingeperkt.

d. De eischen voor de verschillende categorieën militairen, in hoofdzaak gelijk aan die, voorkomende in het bestaande voorschrift, zijn in overeenstemming gebracht met de sedert 1926 plaats gehad hebbende wijzigingen en aanvullingen in de voorschriften. Voor zoover hierin eischen zijn opgenomen uit reeds ontworpen, doch nog niet goedgekeurde voorschriften, is bepaald, dat voorloopig de thans geldende eischen worden gehandhaafd.

e. Voor de opleiding van het dienstplichtig kader is het beginsel opgenomen, dat dit kader geschikt moet worden gemaakt voor zijn taak als aanvoerder.

Daarvoor is het noodig de kaderaspiranten in de gelegenheid te stellen verantwoordelijkheid te dragen en gezag te voeren, waardoor hun zelfvertrouwen wordt bijgebracht en zij leeren zich als meerdere te doen gelden. Die gelegenheid ontstaat, wanneer het dienstplichtig kader bij de opleiding van de overige dienstplichtigen wordt te werk gesteld onder voorbehoud, dat deze tewerkstelling alleen geschied in die vakken of gedeelten van vakken, welke de kaderaspiranten volkomen beheerschen.

f. Ten slotte zijn in het ontwerp de eischen opgenomen, waaraan de dienstplichtigen, opgeleid voor den gasdienst, moeten voldoen, welke eischen tot dusver voorkwamen in L. O. 1931 No. 335.

GRONDSLAGEN OPLEIDING CAVALERIE.

De regeling van de opleiding van de manschappen, van den troep en van het dienstplichtig kader bij het wapen der cavalerie was tot nu toe neergelegd in „Aanwijzingen” (Boekwerk Nr. 733a), terwijl voorts door den Inspecteur der Cavalerie, tevens Commandant van de Lichte brigade, de noodige uitvoeringsbepalingen werden uitgevaardigd.

Het thans samengestelde boekwerk komt ter vervanging van het boekwerk Nr. 733a en van de verschillende door den Inspecteur der Cavalerie, tevens Commandant van de Lichte brigade gegeven uitvoeringsbepalingen — deze laatste voor zooveel zij als van blijvende aard te beschouwen waren — terwijl ten slotte de in L.O. 1933 Nr. 98 opgenomen bepalingen betreffende de opleiding van voor eerste oefening in werkelijken dienst komende dienstplichtigen en de aanstelling van dienstplichtigen tot wachmeester en tot korporaal (eindrang) mede een plaats in het boekwerk hebben gevonden. Hierdoor is bereikt, dat in den vervolge, met betrekking tot de regeling van de opleiding bij het wapen der Cavalerie, in het algemeen slechts één boekwerk behoeft te worden geraadpleegd.

Hoofdstuk I („Grondslagen voor de opleiding”) is, voor zooveel mogelijk en wenschelijk, gelijkloidend met Hoofdstuk I van het overeenkomstige voorschrift, voor de Infanterie vastgesteld. Het Hoofdstuk bevat algemeene aanwijzingen ten behoeve van commandanten en instructeurs, waarbij o.m. de nadruk is gelegd op het groote belang van de moreele vorming van den dienstplichtige. Voorts bevat dit Hoofdstuk algemeene be-

palingen omtrent de regeling van de opleiding, waarbij onderscheid wordt gemaakt tusschen „onderricht” en „oefening”, terwijl ten slotte de taak, welke de eskadronscommandant (commandant van het mitrailleurpeloton), de half-regimentscommandant en de regimentscommandant bij de opleiding hebben te vervullen, is afgebakend.

Hoofdstuk II bevat de regeling van de opleiding van de manschappen en van den troep. Nadat is aangegeven tot welke categorieën (huzaar in een eskadron, huzaar in een mitrailleur eskadron, specialist, werkman, enz.) de manschappen worden opgeleid, wordt voor elke categorie vastgesteld, welke leerstof moet worden behandeld.

Hoofdstuk III geeft aanwijzingen voor de opleiding van het dienstplichtig kader.

Hoofdstuk IV bevat de eischen, welke aan het afgerichte personeel moeten worden gesteld. Deze eischen zijn — op overeenkomstige wijze als zulks in Hoofdstuk II ten aanzien van de te behandelen leerstof is geschied — voor elke categorie op overzichtelijke wijze vermeld.

NIEUWE UITGAVEN

Rondom de eskadrons, door Jhr. H. DEN BEER POORTUGAEL. Uitg. A. W. Bruná en Zn., Utrecht.

Zelden is ons de recensie van een boek zoo moeilijk gevallen als ditmaal en dat nog wel niettegenstaande het een militaire roman, handelende over toestanden bij de cavalerie, betreft. Een der moeilijkheden betreft het feit, dat dit boek hoogstwaarschijnlijk door een collega geschreven is. Nu zou deze moeilijkheid ongetwijfeld niet bestaan hebben als wij over dit boek met onbepaalde lof hadden kunnen schrijven, hetgeen echter, zooals blijken zal, geenszins het geval is.

De volgende moeilijkheid zit in het feit, deze roman in een wetenschappelijk tijdschrift te recenseren, wat dus een groote beperktheid oplegt. Ware het niet dat dit boek in te roman-vorm — en verwerkt om een liefdesgeschiedenis (met een happy-end) — vele militaire aangelegenheden, zij het dan ook van een ruim 20 jaar geleden tijdperk behandelt, dan hadden wij deze recensie te dezer plaatse zeker niet geschreven.

Ongetwijfeld echter ontruikt deze vlot en goed geschreven roman vele aardige episoden uit het leven in een klein cavalerie-garnizoen aan de vergetelheid en heeft daarom reeds een verdienste. Veel grooter verdienste zou dit boek echter gehad hebben, wanneer het niet in December 1934, maar b.v. in December 1954 of beter nog in 1964 geschreven was. De „insiders” en daaronder verstaan wij hier de cavalerie-officiëren die omstreeks 1911 in actieve dienst waren herkennen, ondanks de — natuurlijk — veranderde familienamen, in de in dat boek voorkomende cavalerie-officiëren hunne kameraden of . . . zich zelf. Dit zou nu op zichzelf niet zoo heel erg, ja misschien wel aardig zijn, indien niet aan enkelen ervan een verre van fraaie rol wordt toebedeeld, die bovendien, naar ons van de meest bevoegde zijde werd verzekerd, niet in overeenstemming is met de toen plaats gevonden feiten. Dit is des te erger, daar één der familienamen zóó weinig veranderd is, dat er een algemeen bekend en zeer hooggeacht gepensionneerd opper-officier direct uit te herkennen is.

Ondanks dit alles echter, houdt het boek den lezer — en in het bijzonder hem, die de toestanden bij de cavalerie van omstreeks 1911 uit eigen beleven kent, tot het einde toe in spanning. In gedachten doorleeft hij veel, dat hij niet zonder weemoed zag verdwijnen. Jammer achten wij het, dat er eenige opvallende fouten op militair gebied in staan, die makkelijk vermeden hadden kunnen worden. Kwam nu dit boek alleen in handen van officieren en oud-officiëren, dan was dit alles nog zoo erg niet, maar het zal ongetwijfeld ook in handen van vele burgers en dames komen. Deze zullen uit dit boek beslist den indruk krijgen, dat de overgrootste meerderheid der cavalerie-officiëren niet veel anders deed dan fuifen, flirten, paardrijden en ook nog een beetje dienst.

Wij vragen ons af of schr. wel weet, dat van het thans in totaal 75 man sterke korps cavalerie-officiëren 13 officieren de Hoogere Krijgsschool hebben afgeloopen, waaronder 6 staf-officiëren of oud-staf-officiëren.

Nog een zeer ernstig bezwaar tegen deze roman moet ons uit de pen: de eenige ten tooneele gevoerde reserve-officier speelt hier een wel zeer bedroevende rol. Of het gedaan is om de figuur van den held van het verhaal, een jong actief officier, des te beter te doen uitkomen, wij weten het niet, maar het is wel te betreuren, dat het juist een reserve-officier moest zijn, die hier zulk een laakbare rol vervult. Velen der huidige reserve-officieren zullen zich hier terecht aan ergeren. Gelukkig is de verhouding tusschen reserve- en actieve officieren tegenwoordig zóó goed, dat deze droevige figuur hieraan geen schade meer kan toebrengen.

Wij willen deze critiek niet eindigen, zonder ook te wijzen op het ongetwijfeld vele goede, dat dit boek toch ook bevat, zooals b.v. de uitstekende verhouding tusschen de officieren en hunne minderen, de toewijding en het enthousiasme van alle officieren voor hun wapen, de goede hechte kameraadschap, de groote liefde en zorg voor het paard, enz.

Ten slotte nog zouden wij den schr. willen raden: schrijft ge weer een boek, laat dan de copy eerst eens door een uwer (oud-)collega's lezen. Zijn opmerkingen zullen U, met Uw schrijverstalent, ongetwijfeld ten goede komen.

P.

Een schoone bladzijde uit onze krijgsgeschiedenis. De slag bij Ekeren (1703)

Onder toezicht van den Chef van den Generalen Staf bewerkt door C. C. DE GELDER, Directeur van het Krijgsgeschiedkundig Archief van den Generalen Staf. Assen, N.V. Drukkerij voorh. H. Born, 1934.

Wie, hetzij ambtshalve, hetzij in verband met particuliere studie, het voorrecht heeft nu en dan in aanraking te komen met den Directeur van ons Krijgsgeschiedkundig archief en diens medewerkers, weet, dat door hen heel wat meer wordt gewrocht dan naar buiten kan blijken. Ten deele omdat de verrichte arbeid wordt verwerkt in adviezen, voorstellen, enz. en derhalve uiteraard niet voor openbaarmaking bestemd is, anderdeels echter omdat sedert vele jaren geen gelden beschikbaar waren om het resultaat van gemaakte studiën te publiceeren. Denkt men aan de reeks belangrijke geschriften betreffende onze vaderlandsche krijgsgeschiedenis, welke vóór den wereldoorlog ten bureele van den Ch. G. S. werden samengesteld en uitgegeven, dan blijkt wel hoezeer het te betreuren valt dat deze reeks na 1918 niet werd voortgezet. Het stemt tot vreugde, dat het eindelijk mogelijk is geweest op dit gebied weder iets het licht te doen zien en wij hopen, dat hiermede een nieuwe serie is ingezet.

Kolonel DE GELDER koos voor deze publicatie de slag bij Ekeren, liggende binnen zijn speciaal studieterrain, den Spaanschen successie-oorlog. Een onderwerp waarover, sedert daaromtrent laatstelijk in onze litteratuur iets verscheen, tal van nieuwe bronnen beschikbaar zijn gekomen, zoodat een hernieuwde behandeling alleszins gerechtvaardigd is. Dat een Nederlandsche belichting van dit krijsbedrijf niet overbodig was, wordt ook aangetoond door een artikel „*La guerre de la Succession d'Espagne et ses enseignements toujours vivants*”, door Kolonel B. E. M. VAN EGROO in het „*Bulletin Belge des Sciences Militaires*” van Januari 1935, waarin schr. zich van den slag bij Ekeren afmaakt met de woorden: „Il n'y eut (in 1703) comme véritable action qu'un combat à Eeckeren qui fut un succès pour les Français”. Een bewering, die, voor wat betreft het laatste gedeelte, door de studie van Kolonel DE GELDER wordt gelogenstraft.

De studie is, zooals wij van den vaardigen pen van Kolonel DE GELDER gewend zijn, doorwrocht en nochtans onderhoudend. De schoone bladzijde onzer krijgsgeschiedenis werd geschreven door de onderaanvoerders en troepen, die in een netelige positie, tegen een overmachtigen vijand, verlaten door hun Opperbevelhebber, door koelbloedigheid en moed de kans wisten te doen keeren. De cavalerie chargeerde „met vigueur ende bravoure”, de infanterie stormde, bij gebrek aan kruut en lood, met de bajonet op de snaphaan en de degen in de vuist en heroverde 4 in eersten aanleg door den vijand genomen kanonnen. Jammer, dat een vlek op „de schoone bladzijde” wordt gevormd door het gedrag van den Opperbevelhebber, Generaal JACOB VAN WASSENAAR-OB DAM, die het leger en zijn alouden naam ontsierde door, denkende dat alles verloren was, het veege lijf binnen Breda te bergen. Een dergelijke handelwijze is, voor zoover wij weten, gelukkig eenig in onze krijgsgeschiedenis.

Wij bevelen het geschrift gaarne in aller belangstelling aan.

C.

Österreich-Ungarns Letzter Krieg, Fünfter Band. 2. Doppellieferung. Herausgegeben vom österreichischen Bundesministerium für Landesverteidigung und vom Kriegsarchiv. Weenen 1934; Verlag der Militärwissenschaftlichen Mitteilungen. R.M. 10.—

In de eerste dubbelaflevering werd het eerste gedeelte van de inleiding tot de deelneming van Roemenië in den wereldoorlog beschreven: de geschiedenis der Roemeensche politiek, de samenstelling van het leger en de wederzijdsche operatieplannen. Het grootste deel der tweede dubbelaflevering is aan het Roemeensche operatietooneel gewijd. Duidelijk wordt in het licht gesteld, dat de door O.-H. getroffen maatregelen tegen een inval in Zevenbergen, practisch geheel onvoldoende waren: het land lag voor den concentrischen inval van 3 Roemeensche legers totaal open. Onbegrijpelijk is het, dat deze tienvoudige overmacht de overrijpe vrucht niet heeft geplukt; na het forceeren der bergpassen zijn de Roemenen blijven staan; zij bezetten zelfs Hermannstadt niet en lieten den Centralen den zeer kostbaren tijd om bescheiden tegenmaatregelen te treffen.

Het werk geeft daarna die tegenmaatregelen, de onderhandelingen over het gemeenschappelijke opperbevel der Centralen en het tot stand komen daarvan en de vertoegang van Generaal VON FALKENHAYN door Veldmaarschalk VON HINDENBURG. Vervolgens worden in het kort de Duitsch-Bulgaarsche opmarsch in de Dobroedsja en de val van Tutrakan besproken, alsmede de remmende invloed daarvan op de operatiën der Roemenen in Zevenburgen, waar deelen hunner strijdkrachten tusschen 31 Aug. en 19 Sept. langzaam voorwaarts drongen.

De wederzijdsche plannen omstreeks midden September worden daarna beschouwd (Roemeensch offensief in de Dobroedsja met Donauovergang; Duitsch—Oostenrijksch offensief in Zevenburgen).

De verdrijving der Roemenen uit Zevenburgen (slagen bij Hermannstadt en Kronstadt) en de beschrijving van den mislukten Donauovergang der Roemenen bij Flamanda besluiten het eerste hoofdstuk over Roemenië.

Voor liefhebbers van operatiën in den bewegingsoorlog biedt dit gedeelte zeer veel belangwekkends, zoowel op tactisch en strategisch, als op psychologisch gebied. Het is uiterst leerzaam als voorbeeld van optreden van in den oorlog geoefende bevelhebbers en troepen tegen sterk-overmachtige tweederangstroepen zonder oorlogservaring. Het toont, dat eerstgenoemde troepen zich tegenover de laatstgenoemde — die alle verschrikkingen van den oorlog nog moeten doormaken — dingen kunnen veroorlooven, die in een later stadium als ontoelaatbaar zouden worden bestempeld.

Ook in het Roemeensche leger zien we als typisch verschijnsel der eerste oorlogsweken talrijke panieken en paniekjes, waarvan geen leger verschoond is gebleven.

De rest der dubbelaflevering wijdt beschouwingen aan de voortzetting van het Broessilow-offensief op het Oostelijke front in Augustus, September en October, welk offensief — krachtens de overeenkomst van 17 Aug. met Roemenië — van de Boekowina tot in Wolhynië met de grootste kracht zou worden voortgezet. In een 100-tal bladzijden worden de gebeurtenissen op het Oostfront behandeld; zij zijn voor ons van minder belang.

Aan het einde geeft het werk een overzicht van den algemeenen toestand omstreeks 15 October en van de nieuwe plannen aan beide zijden. Kenmerkend was voor de Centralen, na een zomer en een herfst van hoogsparing, de voelbare ontlasting van den druk op alle fronten. Men kon thans overgaan tot de afrekening met de Roemenen in hun eigen land: a. door een offensief uit Zevenburgen over het Roemeensche randgebergte en b. door verder optreden in de Dobroedsja, gevolgd door een Donauovergang: De veldtocht in Walachije stond voor de deur! Wij stellen de bespreking der laatste bladzijden evenwel uit tot de laatste dubbelaflevering van Band V, die zeer interessant belooft te worden, is verschenen.

Over de uitvoering van het werk hebben wij wederom niets dan lof. De 240 bladzijden tellende dubbelaflevering bevat 10 kaarten en een aantal schitterende panoramafoto's van het operatietooneel van Roemenië en Zevenburgen.

UIT DE VAKPERS

ERVARINGEN MET DE BEWAPENING IN DEN CHACO-OORLOG.

I. Infanteriewapenen.

De Chaco-oorlog wordt in hoofdzaak met infanterie-wapenen gevoerd; het oerwoud en de moeilijke munitie-aanvulling belemmeren het gebruik van veldartillerie; zware artillerie ontbrak aan beide zijden; vliegtuigen en vechtwagens zijn echter ingezet.

a. *Geweren*: verschillende typen, allen van kaliber 7.65, zijn in gebruik, geweren met verkorten loop toonden zich zoowel bij de vele boschgevechten als in de loopgraven practischer dan geweren van normale lengte.

b. *Mitrailleurpistolen*: zijn in dezen strijd voor het eerst in groote hoeveelheid benut; houders van 32 en van 50 patronen, waarvan de eersten het beste voldeden; bediening 1 man; goede uitwerking tot op 100 m (vizier echter tot 1000 m), welke voldoende was om iederen stormaanval tegen een met mitrailleurpistolen bewapenden tegenstander te doen mislukken.

c. *Lichte mitrailleurs*: bevestigden hun reputatie uit den wereldoorlog; opvallend was de geringe hoeveelheid patronen in magazijnen bij elk wapen (300—500 stuks), welke echter voldoende bleek; de lichte mitrailleurs schieten telkens slechts korten tijd, in de vuurpauzen is er gelegenheid de magazijnen weer te vullen.

d. *Handgranaten*: verschillende soorten, waarmede ongunstige ervaringen werden opgedaan (weigeringen, springen in de hand van den werper, enz).

e. *Zware mitrailleurs*: verschillende typen, w.o. zelfs van 1890; het bedekte terrein beperkte de uitwerking, waar het terrein een doelmatig gebruik toeliet, was de uitwerking zeer groot.

f. *Mortieren*: beide partijen vervoegen over Stokes mortieren van 8, welke buitengewoon goed hebben voldaan, de bediening kon met de in draaglasten uiteengenomen mortier de infanterie overal volgen, de mortier kon ook in het moeilijkste terrein in stelling komen en de uitwerking naderde die van de artillerie.

II. Geschut.

Aanwezig infanteriegeschut van 6 veld, berggeschut van 7, veldgeschut van 7 en 10 hw. van verschillende soorten. De uitwerking van het veldgeschut voldeed noch materieel, noch in moreel opzicht, waarbij te denken aan het zwaar bedekte terrein. De 10 hw. voldeed zeer goed. De 6 veld kon de infanterie in het zware terrein niet volgen. Aan munitie werden aanvankelijk ook gkts. gebruikt, later uitsluitend granaten.

Bolivië bezat een aantal 2 cm Oerlikon luchtafweerkanonnen, welke nimmer iets hebben geraakt. De gelegenheid daartoe was echter ook zeldzaam.

III. Vliegtuigen.

Groote betekenis voor verkenning en gevecht had het luchtwapen. Het dichte woud maakte verkenning door cavalerie onmogelijk. Al konden de troepen zich goed tegen zicht uit de lucht dekken, dan konden toch de aan- en afvoerwegen vastgesteld worden. Dikwijls zijn zelfs paden in het oerwoud en patrouilles onderkend.

Paraguay was, van het begin af, aan luchtstrijdkrachten sterk in de minderheid. Dit leidde tot een zoo spaarzaam mogelijk gebruik hiervan, waardoor de vijand uit het verschijnen van vliegtuigen afleidde, dat een aanval aanstaande was. Te korte vluchten leidden voorts tot onvoldoende waarneming en derhalve tot misleidende uitkomsten.

Van Boliviaaansche zijde werden herhaaldelijk colonnes en inrichtingen in het achterland aangegrepen met bommen van 50 kg, afgeworpen uit verkennings- en jachtvliegtuigen.

Bij den aan- en afvoer (ook van zieken en gewonden) maakte Bolivia met veel succes gebruik van verkeersvliegtuigen.

IV. Vechtwagens.

Bolivia gebruikte eenige uit Engeland betrokken kleine Carden-Loyd tanks (onze rupsantwagens) en Vickers-Armstrong 6-tons vechtwagens. De eerste bleken in het Chaco-terrein volkomen onbruikbaar. De constructie van de laatsten bleek onvoldoende „uitgeprobeerd”, zoodat tal van haperingen en storingen optraden. Iedere inzet was een gokje, dat nochtans verscheidene malen tot succes leidde.

V. Gas.

Werd niet gebruikt, daar beide partijen dit strijdmiddel wel konden aanwenden, doch niet er zich zelf tegen beschermen.

VI. Handvuurwapenen.

Veelal werd de voorkeur gegeven aan oud model revolvers, boven moderne pistolen. Weigert bij eerstbedoelde wapenen een patroon, dan is dadelijk de volgende beschikbaar; weigert een pistool, dan is de gebruiker momenteel weerloos en kan zulks hem het leven kosten. De lederen houders bleken onvoldoende beschutting tegen vervuiling te geven, het pistool moest bovendien in een lap worden gewikkeld.

Militär Wochenblatt, 18 Nov. 1934.

C.

STUDIE OVER DE FLANKEERING.

De Generaal LUGAND behandelt in een buitengewoon interessant artikel het vraagstuk van de flankering, zoowel bij de verdediging als bij den aanval, in beide gevallen toegelicht door analyses van concrete voorbeelden.

De schr. wijst erop, hoe het vraagstuk van de flankering, zoowel bij de kleine eenheden als in groot-tactisch verband te allen tijde de militaire wetenschap heeft beheerscht. De groote waarde van de flankering is niet altijd in het oog gehouden, meer in het bijzonder verloor men deze uit het oog in tijdperken van militair verval en in tijdperken, waarin de materiele middelen niet toelieten dit beginsel volledig door te voeren.

In wezen is de flankering een toepassing van het aloude beginsel van de économie des forces. Haar groote uitwerking is zoowel materieel als moreel. Materieel omdat de strijder van nature geneigd is recht vooruit te vechten en zich gehinderd voelt door de noodzakelijkheid zich naar een flank te verdedigen; moreel omdat een actie op de flank altijd een verrassing beteekent.

De schr. is van oordeel, dat de flankering niet alleen niets van hare groote waarde heeft verloren, integendeel, hij ziet hierin een van de belangrijkste elementen van de manoeuvre, zoowel in de verdediging als in den aanval.

Dit oordeel is gebaseerd op de groote vermeerdering van het vermogen van de moderne vuurwapenen en op de steeds grooter geworden snelheid, waarmede deze wapens in werking kunnen worden gebracht.

Dat de schr. hierbij groote waarde toekent aan gemotoriseerde wapenen en aan de luchtmacht, zal wel duidelijk zijn. De schr. wijst daarbij op de groote ontwikkeling, welke de beide laatstgenoemde wapensoorten sedert den wereldoorlog hebben doorgemaakt.

De schr. vestigt er onze aandacht op hoe onder de tegenwoordige verhoudingen de dekking van een mobilisatie onmogelijk kan geschieden door een zoo groote troepenmacht, dat deze een aaneengesloten vuurfront kan ontwikkelen, zoodat zeker onder deze omstandigheden een manoeuvre zeer wel uitvoerbaar is, ja een wezenlijk bestanddeel van de eerste operatiën moet vormen.

Bij de verdediging valt op, dat de schr. al zijn aandacht wijdt aan de passieve flankering en dat hij aantoonde, hoe buitengewoon moeilijk het is een „stormvuur” vóór de frontlijn te organiseeren, dat inderdaad ondoorschrijdbaar is. Het zou ons te ver voeren de belangwekkende beschouwingen van den auteur over dit onderwerp op den voet te volgen. Voor hen, die meenen, dat een eenvoudig doorlezen van een voorschrift, hoe goed dit ook is samengesteld, voldoende is om zich de tactiek eigen te maken, is het opstel van den Generaal LUGAND buitengewoon leerrijk.

Naast de noodzakelijke ernstige bestudeering van de voorschriften wende men zich tot de praktijk, om door het voortdurend „doen” door te dringen in de beteekenis van de gegeven bepalingen.

De schr. acht voor het totstandkomen van een werkelijk ondoorschrijdbaar stormvuur noodig:

- een ruim aantal beschikbare wapenen, munitie en hindernissen;
- tijd om het stormvuur voldoende te organiseeren;
- een voldoende reserve om door den vijand vernielde organen te vervangen;
- last not least troepen van goede technische en moreele kwaliteiten.

Bij den *aanval* is de flankaanval toegepast door groote strategen en door de meest bescheiden aanvoerders.

Somtijds heeft een aanvaller òf door de meerderheid van de manoeuvre òf door het overwicht van zijn materieel òf door beide elementen te combineeren den tegenstander volkomen overheerscht.

In den wereldoorlog heeft de verdediging, welke uitermate sterk was, iedere manoeuvre van den aanvaller verlamd. De omstandigheden leidden er toe om doorbraken te forceeren, waarbij de aanvaller veelal zeer gevaarlijke flanken aan den tegenstander bood.

Door een eigenaardige tegenspraak zag men bij de verdediging de zeer gevaarlijke saillantten.

Om te manoeuvreeren heeft men ruimte noodig. Bij een geconcentreerden aanval heeft men slechts twee flanken, deze zijn echter zeer blootgesteld. Bij een groepering van de strijdmacht in breedte en diepte, stelt men zich bloot aan het gevaar van infiltratie, daartegenover leent deze vorm zich oneindig beter om aan onverwachte moeilijkheden het hoofd te bieden.

In de eerste plaats dwingt de tegenwoordige organisatie den aanvaller tot het kiezen van een „zwaartepunt” bij den aanval.

De keuze hiervan is de eerste en voornaamste plicht van iederen commandant.

Elementen, welke deze keuze bepalen, zijn:

de vijand, welke meermalen in belangrijkheid nog wordt overtroffen door de gesteldheid van het terrein. Men komt er aldus toe, om in de breedte het terrein te „compartimenteren”, in de diepte den aanval te organiseeren „van horizon tot horizon”.

De studie van het aanvalsterrein is ongemeen gewichtig.

De schr. vestigt er de aandacht op, dat twee gelijkwaardige tegenstanders ongetwijfeld zullen trachten elkaar de flank af te winnen. De „course à la mer” zal hiervan een klassiek voorbeeld blijven.

Ten slotte wijst de schr. op de zich meermalen voordoende noodzakelijkheid — bij groote fronten — om eerst te doorbreken om onmiddellijk daaraan volgend het beginsel van de flankering zooveel mogelijk tot zijn recht te brengen.

Voor de concrete voorbeelden verwijzen wij naar het artikel.

Revue d'Infanterie, Augustus '33.

B.

TACTISCHE ERVARINGEN UIT DEN CHACO-OORLOG.

De Duitse sous-chef van den staf van een der Boliviaansche divisien deelt wederom (zie ook De Militaire Spectator, Aug. 1934, blz. 378) enkele ervaringen uit den Chaco-oorlog mede, thans omtrent den *slag bij Canada Strongest* (18—25.5.1934). De omstandigheden wijken wel geheel af van die op West-Europeesche oorlogstooneelen, doch doen in vele opzichten denken aan die waaronder Lettow-Vorbeck's troepen in Duitsch-Oost-Afrika vochten. Een denkbeeld hiervan geeft, dat een Boliviaansche divisie, bij het uitvoeren van een omvatting door het oerwoud, vooraf werd gegaan door een detachement, hetwelk een pad door het woud baande en gevolgd door een pionierbataljon, dat dit pad uitbouwde tot een autoweg voor den aan- en afvoer. Langs dezen weg moesten vervolgens munitie, verplegingsbehoefden en vooral water voor de strijdende troepen worden aangevoerd. Toen tijdens den slag deze aanvoerweg onder vuur lag, bleef een deel van de aanvalstroepen 30 uur zonder water en dat bij een tropische hitte. Toen een Paraguaysche troepenafdeeling omsingeld was, wierpen Paraguaysche vliegtuigen zakken met ijs naar beneden.

Een indruk omtrent de hevigheid van den strijd geeft het volgende. Aan bovengenoemden slag, welke het karakter droeg eener van Boliviaansche zijde uitgevoerde dubbele omvatting, namen 3 Boliviaansche divisien deel. Deze verloren 500 man. De tegenpartij verloor omstreeks 1500 dooden en gewonden, 1700 gevangenen, 60 mitrailleurs en 24 auto's. Het was de eerste Boliviaansche overwinning van beteekenis.

„Militär Wochenblatt”, 25 Nov. 1934.

C.

OEFENINGEN VAN DE ENGELSCH TANKBRIGADE.

De zomeroefeningen van de Engelsche tankbrigade in de vlakte van Salisbury, waren ditmaal gewijd aan het optreden van gepantserde strijdkrachten na het doorbreken van 's vijands hoofdweerstandstrook.

Bij een dezer oefeningen kreeg de tankbrigade opdracht zich verrassend meester te maken van een op grooten afstand achter 's vijands front gelegen stad — voorgesteld door een bosch —, waarin centra van de oorlogsindustrie, een groot stationsemplacement en ook het vijandelijke hoofdkwartier verondersteld werden. De commandant van de tankbrigade besloot, op grond van de resultaten eener vliegtuigverkenning, de stad te vermeesteren door een concentrischen aanval van drie bataljons.

Na het doorbreken van de veronderstelde vijandelijke hws sloeg de brigade eerst, ter misleiding van den vijand, een andere richting in, om vervolgens den steven te wenden naar het gevechtsdoel. De 3 gemengde bataljons reden langs drie evenwijdige wegen naar de stad. Een licht bataljon werd vooruit gezonden om, in een grooten kring rond de stad, alle wegen af te sluiten en zoo de aanvallende tanks te beveiligen. De 3 gemengde bataljons bereikten niet, zooals de bedoeling was, gelijktijdig de uitgangstellingen, nochtans bedroeg het verschil slechts 30 minuten. De aanval volgde daarop gelijktijdig van drie zijden. De gemengde bataljons waren daarbij onderverdeeld in stootgroepen, elk bestaande uit 2 lichte vechtwagens, 2 middelbare vechtwagens en 1 zware vechtwagen, welke laatste de vier andere met geschutvuur dekte. De vierde zijde van de stad werd niet aangevallen, doch uitsluitend door lichte vechtwagens afgesloten. Behalve de beveiliging in wijden kring, hadden deze wagens ook tot opdracht de trein van de brigade te dekken. Een belangrijke taak, daar deze trein, waarbij de tanks met bedrijfsstoffen, als het ware de verplaatsbare basis van de brigade vormde. De tankaanval ging gepaard met een luchtbombardement.

De stad werd verdedigd door de 7de Infanteriebrigade, welke over 12 vechtwagenafweerkanonnen beschikte.

Hoewel deze zeer doelmatig waren opgesteld, konden niet alle toegangswegen worden afgesloten, noch kon de noodige diepteopstelling worden verkregen. De ongepantserde kanonnen bleken verloren zoodra zij waren ontdekt en konden worden omsingeld (vergelijk I.R. IIA punt 116, laatste alinea). Hoewel het hun gelukte 10 lichte en 5 middelbare vechtwagens te vernielen, konden zij den aanval, welke op de infanterie-officieren van de 7de brigade een overweldigenden indruk maakte, niet weerstaan.

Gedurende den geheelen aanval was de commandant van de tankbrigade draadloos in contact met zijn ondercommandanten en kon hij derhalve leiding geven. Deze mogelijkheid, geboden door de hedendaagsche verbindingsmiddelen, is uiteraard een onschatbaar voordeel. Werd eertijds de slagruiterij ingezet, dan gaf de commandant haar daarmede gelijktijdig uit de hand. De hedendaagsche commandant kan met zijn gepantserde troepen manoeuvreeren.

De oefening eindigde met een nachtmarsch van de geheele brigade met gedooft licht dwars door het terrein naar de kampementen, welke door de afzonderlijk marcheeren-de bataljons werden bereikt zonder dat de richting verloren was gegaan.

NADEELEN VAN AUTOMATISCHE VUURWAPENEN VAN ZWAAR KALIBER.

De technische bruikbaarheid van zware automaten staat nog niet op het gewenschte peil; dit is één van de omstandigheden die in den weg staan voor de invoering van een infanteriekanon, dat zoowel tegen vechtwagens als tegen vliegtuigen kan optreden.

Majoor WILHELM van de Technische Staf van de Artillerie der Vereenigde Staten geeft, vóór hij tot zijn eigenlijke onderwerp overgaat, een helder overzicht van het tegenwoordig standpunt van de techniek der automatische wapenen.

Na de reeds klassieke indeeling aangegeven te hebben in gasdruk-, gasaftap-, en terugloopautomaten, wijst hij erop, dat een automatisch vuurwapen een gasmotor is van groot vermogen en bij uitstek lichten bouw. Het moeilijkste vraagstuk is daarbij het afvoeren van de overtollige warmte, waarvoor vier methoden bij de verschillende constructies voorkomen, n.l. waterkoeling, luchtkoeling met een lichte verwisselbare loop, luchtkoeling met een zware vaste loop, en luchtkoeling met een lichte vaste loop. In deze opsomming zijn de methoden gerangschikt naar het gewicht dat zij bij uitvoering noodig maken, met de zwaarste voorop; deze laat tevens de langste vuurstaat zonder langere onderbreking toe.

Wat de patroonaanvoer betreft, vindt men eveneens vier constructietypen toegepast en wel de buigzame patroonband, hetzij van weefsel of metaal vervaardigd, de korte, stijve metalen patroonhouder, de verwisselbare patroontrommel, en het vaste patroonmagazijn. De band en de trommel worden het meest toegepast; het vaste magazijn practisch niet meer.

Naar hun totaal gewicht deelt Majoor WILHELM de automatische vuurwapenen, afgezien van de vuistvuurwapenen, in drie klassen in: n.l. die van geweerkaliber — automatische geweren, lichte mitrailleurs en zware mitrailleurs —, die van zwaarder kaliber, welke nog kogels verschieten, en het lichte automatische geschut, dat brisantgranaten verschiet.

Zoowel de cadans — d.i. het aantal schoten dat per tijdseenheid door het werkende wapen wordt gelost — als de practische vuursnelheid dalen wanneer men het kaliber van den automaat grooter neemt; de practische vuursnelheid echter in veel minder sterke mate dan de cadans. Is bij een automaat van 20 mm b.v. de practische vuursnelheid 100 schoten per minuut bij een cadans van 250, dan vindt men bij een kaliber van 47 mm b.v. 50 en 80. De oorzaak van de sterke afneming van de cadans ligt in de grootere massa der bewegende deelen. Niettemin nemen met het kaliber de moeilijkheden, die het afvoeren van de overtollige warmte biedt, toe, hetgeen door berekeningen van de hand van den Artillerie-Ingénieur GRAY wordt aangetoond. Dit vraagstuk is in zoverre nog niet opgelost, dat een werkelijk langdurig voortgezet vuur nog niet mogelijk is zonder een aanzienlijke hoeveelheid koelwater. Het afkoelen is noodig om veiligheidsredenen — zelfontbranding van de buskruitlading van de patroon in de kamer —, voorts voor de nauwkeurigheid van het vuur — de geleiding is in den uitgezeten loop niet meer verzekerd —, en tenslotte voor het tegengaan van de erosie, welke de duurzaamheid van het wapen in hoofdzaak bepaalt.

Het is duidelijk dat afmetingen en gewicht van wapen en munitie, en daarmee ook de prijs, met het kaliber sterk stijgen. Weegt een automaat van 20 mm in stelling b.v. 350 kg, die van 47 mm weegt reeds 2200 kg. Het projectielgewicht stijgt tevens van 140 gram tot 1.5 kg.

Een zeer ernstig bezwaar is het optreden van met het kaliber toenemende trillingsverschijnselen gedurende het vuren, die de oorzaak zijn dat licht automatisch geschut tot nu toe niet aan de verwachtingen heeft voldaan, die men daarvan koesterde voor luchtdoelbestrijding. Pogingen tot vermindering van deze trillingen door nauwkeurig uitbalanceeren van de bewegende deelen hebben tot nu het gewenschte resultaat niet opgeleverd.

Tegenover de grootere werkzaamheid van het projectiel van het lichte automatisch geschut staat als nadeel dat, ten opzichte van de zwaarste soort automaten, die kogels verschieten, de dichtheid van den bundel zeer sterk daalt. Voor den mitrailleur van 13 mm kan men die vijf maal zoo hoog stellen als voor het automatisch kanon van 20 mm.

Om de genoemde redenen geeft men in de Vereenigde Staten de voorkeur aan mitrailleurs van het zwaarste type boven licht automatisch geschut, dat brisantgranaten verschiet.

De eischen die men aan het moderne loopenstaal voor automatische vuurwapenen stelt zijn zeer hoog.

Artillerie-Ingénieur GRAY noemt groote vastheid, goede bewerkbaarheid, groote weerstand tegen slijtage, taaiheid, geringe uitzettingscoëfficiënt, groot warmtegeleidingsvermogen, hoog smeltpunt, groote stabiliteit der structuur en lage prijs. Als minimum

kwaliteitscijfers noemt hij: vastheid 75 kg/mm², elasticiteitsgrens 55 kg/mm², contractie 45%, rek 20%.

Uitvoerige proeven met twintig verschillende staalsoorten toonden aan, dat de samenstelling van het loopenstaal geen invloed heeft op het erosieverschijnsel; daarentegen heeft de aard van het buskruit daarop zeer veel invloed. Zuiver nitrocellulosekruit is in dit opzicht beter dan nitroglycerinekruit, hoewel bij een laag nitroglycerinegehalte het verschil niet groot is. De beheerschende factor is de verbrandingstemperatuur van het kruit, die voor moderne kruitsoorten tusschen 2000 en 2300° C. ligt.

Army Ordnance, Vol. XV, No. 83 en 85.

A. E.

Naschrift.

In tegenstelling met het in de Vereenigde Staten ingenomen standpunt, is men in Europa in het algemeen geneigd voor de luchtdoelbestrijding in de lagere zónen, waar de luchtdoelartillerie van zwaarder kaliber haar werkzaamheid niet kan ontplooiën, de voorkeur te geven aan licht automatisch geschut boven mitrailleurs van het zwaarste type, en wel omdat de werkzaamheid van een kogel, zelfs van 13 mm, op een modern vliegtuig te gering wordt geacht. Aan de te geringe dichtheid van den bundel wil men tegemoet komen door dat geschut uit te rusten met een, zij het eenvoudig gehouden, vuurleidingsstelsel. De geheele organisatie zal daardoor zeer duur worden, temeer, daar zulke zware automaten, om eenigszins bedrijfszeker te zijn, zeer zware eischen stellen aan een uiterst zorgvuldige vervaardiging der munitie. Het is een open vraag, of deze aan een uiterst zorgvuldige vervaardiging, die reeds in vreedetijd herhaaldelijk moeilijkheden baart, in oorlogstijd voor massagebruik op de gewenschte wijze zal kunnen plaats vinden. Het stemmen met hetgeen aan deze zijde van den Atlantischen Oceaan op dit gebied werd ondervonden, geen enkel woord wijden aan het zoo moeilijke vraagstuk van de munitievoorziening voor zwaardere automaten onder oorlogsomstandigheden. Het is toch te verwachten dat deze moeilijkheden eveneens sterk zullen toenemen bij vergroting van het kaliber.

A. E.

BOSCHGEVECHTEN.

Zich baseerende op de desbetreffende voorschriften en aan de hand van voordrachten, gehouden aan de Fransche E. S. G., schrijft J. L. H. een studie over de verdediging in boschterrein, welke studie hij begint met een algemeen overzicht over de eigenschappen van de verschillende boschsoorten. S. bespreekt daarna den invloed van boschterrein op de uitwerking van projectielen en op de gedragingen van infanterie, artillerie, cavalerie, luchtmacht en vechtwagens, benevens op de uitwerking van strijdgassen.

De bezetting van kleine boschperceelen moet worden vermeden; uitgestrekte bosschen hebben meer voordeelen dan nadeelen voor den verdediger. De verdediging berust op de inrichting van de randen en van het inwendige van het bosch; ook de achter-uitgangen moeten onder vuur genomen kunnen worden. De infanterie moet niet aan den eigenlijken rand zelf worden geplaatst, doch daarvóór of daarachter. De inwendige verdediging biedt vele voordeelen, o.a. de aanvallende artillerie kan moeilijk steun verleen. Deze verdediging is gebaseerd op een systeem van bestaande of te maken coupures in het bosch, welke een schootsveld van een honderdtal meters moeten bieden. Grendellijnen moeten worden ingericht.

S. bespreekt de moeilijkheden aan een en ander verbonden, ook met het oog op het vuurverband, het vastleggen van schootsrichtingen, de verdediging van de flanken en de achter-uitgangen. Hij komt tot de conclusie, dat een op de juiste wijze ingericht en verdedigd bosch een zeer sterk gedeelte van een stelling kan vormen.

Verder geeft S. een overzicht van de uit te voeren werkzaamheden: de organisatie van de achtereenvolgende vuurstrooken, het maken van hindernissen, loopgraven, schuilplaatsen, camouflage, de inrichting van gemeenschappen, enz.

Het artikel zal worden vervolgd met een uitgewerkte oefening.

Bij het lezen van deze studie kan het van nut zijn een en ander te vergelijken met V. I. S. I., Hoofdstuk IV E.

Bulletin Belge des Sciences Militaires, October 1934.

Bx.

GEDACHTEN OVER VUURBASIS.

De Luitenant-Kolonel HENRY MARTIN schrijft bij voorkeur over bovenstaand onderwerp. Als altijd bevat ook dit artikel zeer behartenswaardige wenken.

Vuurbasis wil zeggen: de gezamenlijke infanterievuurorganen, welke voorloopig ter plaatse worden gehouden om een aanval te steunen en te flankeren.

Normaal regelt de B. C. de samenstelling, de werkzaamheid en de verplaatsing van de vuurbasis. De compagnie zware mitrailleurs vormt het geraamte van deze vuurbasis.

Groot verschil in waardeering vindt men over deze aangelegenheid nog immer. De meesten zien in de vuurbasis een strakke linie van zware mitrailleurs, bestemd om over de eigen troepen te vuren.

De schrijver vestigt er de aandacht op, dat dit één van de vormen, doch dan een zeer bijzondere is. Er zijn slechts weinig terreinen, welke zich leenen voor een direct vuur over eigen troepen, indirect vuur kan men niet als een normaal gebruik van deze wapens beschouwen.

De schrijver herinnert aan de reglementaire taak van de vuurbasis, welke een „vast element moet vormen” en moet zorgen voor het eventueel noodige opnemen van teruggeslagen troepen door het bezetten van het veroverde terrein.

1. De vuurbasis van een bataljon vormt het vaste element, hetwelk het bezit van het veroverde terrein moet verzekeren.

Een bataljon, dat met de voorste eenheden gelijktijdig van zijn uitgangsstelling weggaat, zal spoedig zijn voorste linie zien verbreken. Sommige eenheden gaan nog voorwaarts, anderen stuiten op krachtigen vijandelijken weerstand, nog weer anderen worden door vijandelijke tegenstooten tot staan gebracht.

In dergelijke gevallen kan de B.C. het gevecht alleen beheerschen, wanneer hij beschikt over een eenheid, welke hij in de hand heeft en door haar vuur direct kan doen ingrijpen.

Als achtereenvolgende lijnen, waar de schrijver in beginsel deze vuurbasis zou willen vestigen, geeft hij aan:

a. de uitgangsstelling; b. de eerste belangrijke lijn in de vijandelijke stelling.

Wel is het noodig, dat een deel van de zware mitrailleurs zich tijdig naar lijn *b* begeeft, het is evenwel niet logisch deze mitrailleurs daartoe onder de bevelen van de C.C. te stellen.

2. De vuurbases van het bataljon versterken en completeeren de vuren voor rechtstreekschen steun.

De schrijver toont aan hoe de Divisie-artillerie niet sterk genoeg is om over het geheele aanvalsfront een voldoende dicht vuur te organiseeren.

De schrijver wil de vuurbasis daarom aan dit vuur doen deelnemen, indien mogelijk door vuren over de eigen troep, hetgeen uitzondering is, dan wel door het laten van openingen tusschen de bataljons.

Het bewaren van openingen tusschen compagnieën acht de schrijver minder eenvoudig. Hij acht dit mogelijk gedurende een zeer korten tijd, wanneer bijv. een weerstandskern op de beide vleugels door een compagnie wordt aangevallen; terwijl een tusschen deze beide compagnieën opgestelde vuurbasis dit weerstandsnest neutraliseert.

Ten slotte ziet de schrijver de regimentsvuurbasis deelnemen aan de beschermende vuren. Als *conclusiën* vermeldt de schrijver:

1. De bataljons vuurbases zijn bij alle aanvallen noodig om na iederen sprong het bataljon te verankeren in het veroverde terrein.
2. De vuurbasis van het bataljon kan en moet de vuren voor rechtstreekschen steun versterken.
3. Een regimentsvuurbasis wordt ingericht, wanneer het noodig is de beschermende vuren te versterken.

Revue d'Infanterie, Mei 1934.

B.

IN WELKE RICHTING BEWEEGT ZICH HET SCHIETEN VAN MODERNE ARTILLERIE?

In 1918 uitte zich tegen Luitenant-Generaal MARX een artillerist als volgt: „Merkwaardig genoeg wordt in dezen oorlog het schieten der infanterie steeds artilleristisch, en dat der artillerie steeds infanteristisch”. Bij de infanterie werd het geweer in toenemende mate verdrongen door den mitrailleur. Het begrip „inschieten”, vroeger bij de infanterie een zeer hooge uitzondering, kwam meer op den voorgrond, mede door de uitstekende kijkers waarover men, dank zij de moderne optische techniek, beschikt,

en ook, hier en daar, het invoeren van afzonderlijke inschietmunitie. Bij de artillerie echter ontwaarde men juist een verschuiving in tegengestelden zin. Men liet het onder oorlogsomstandigheden moeilijke, tijdvuur met g.k.t. los voor het eenvoudiger schokvuur met b.g. Het inschietprocedé kon grover worden; mede in verband met het moeilijker worden van de waarneming, door het grooter worden der afstanden en door natuurlijke en kunstmatige belemmeringen, werd het schieten op bepaalde punten hoe langer hoe meer vervangen door het beschieten van bepaalde oppervlakten, iets dat voor den oorlog (althans bij de Deutsche veldartillerie) nog vrijwel onbekend was. Toen de bewegingsoorlog tot den stellingoorlog verstarde, kwamen de verschillende opdrachten van de artillerie steeds weer neer op het met vuur werkzaam bestrijken van grootere terreindeelen; veel moest men, zij het noodgedwongen zonder waarneming schieten, zoodat de artillerie met „den bundel” ging schieten.

De vraag moet worden gesteld hoe de ontwikkeling van het schieten der artillerie in de toekomst zal zijn. De schrijver ziet geen reden, waarom men op den ingeslagen weg zou terugkeeren. Hij erkent, dat in sommige — technische — opzichten de waarnemingsmogelijkheden worden of zijn verbeterd, maar is van meening dat toch in toenemende mate met het ontbreken van die mogelijkheden rekening moet worden gehouden. In dit verband wijst hij er op, dat voor een werkzaam en gemakkelijk gebruik van den bundel aan zekere voorwaarden moet zijn voldaan. Als zoodanig noemt hij: 1°. De tusschenruimten tusschen de stukken der batterij moet niet te groot zijn. 2°. De tusschenruimten tusschen de stukken moeten niet te veel onderling verschillen. 3°. De commando-techniek moet middelen bevatten om het vuur van een batterij en dat van een afdeeling snel te concentreeren of te verdeelen. Bovendien wijst de schrijver erop, dat de vier stukken batterij voor een dergelijk gebruik een minimum vuurkracht is, zoodat het ongewenscht is, haar, bij uitvallen van een stuk, gedurende langen tijd uit drie stukken te doen bestaan, hetgeen gedurende den wereldoorlog meermalen is voorgekomen. Bovendien is de vuurkracht, behalve door den overgang van de zes- op de vierstukken batterij, nog verminderd door het afschaffen van de patroon en het invoeren van gescheiden munitie. Schrijver meent echter, dat men niet tot de patroon moet terugkeeren, daar het beschikken over verschillende ladingen noodzakelijk is. Ook is hij tegen zoogenaamde „Aufsteckmunitie”, die hooge eischen aan de vervaardiging stelt en bovendien door de langere huls meer messing verbruikt, wat in oorlogstijd van belang is. Voorts wordt nog gewezen op het gevaar van munitieverspilling bij het schieten „met den bundel”, waartegen zorgvuldig dient te worden gewaakt.

Militär-Wochenblatt 1934, No. 3.

A. E.

C^H. GABIAT

MILITAIR- EN CIVIEL KLEERMAKER
BREITNERLAAN 25 — TEL. 774286 — DEN HAAG

VAN OUDS BEKENDE COUPE - GEVESTIGD SEDERT 1909 - VERLAAGDE PRIJZEN

HUUR

SPOORMATERIAAL

KOOP

MONTANIA-MOTORLOCOMOTIEVEN

N.V. ORENSTEIN & KOPPEL

AMSTERDAM - TEL. 36100 (3 lijnen) - WETERINGSCHANS 16